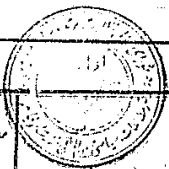

قونسولگری رشت محتاج به توضیح نیست و ممکن است به واسطه عدم اطلاع از سابقه امر در این اظهار سهوی نموده باشد؛ ولی برای آنکه قونسولگری دولت بهیه در رشت از این سهو خود خارج گردیده و امر را تعقیب ننماید و تولید مشکلات نکنند، از اولیای محترم آن سفارت سنیه خواهشمند است مشارالیه را از این اشتباه بیرون آورده و اخطار فرمایند که اقدامات خود را در این موضوع ترک نماید؛ تا به این وسیله از پاره [ای] مشکلات متصوره که از تعقیب بی قاعده در این امر تولید خواهد شد جلوگیری شود. بدیهی است مال الاجاره عقب افتاده عمارت صدری که در این مدت در تصرف ویس قونسولگری بوده است نیز در موقع خود مطالبه و پرداخت آن تقاضا خواهد گردید. امضاء: نصیرالدوله، ۲۳ شوال ۳۶

نوع مسوده: <u>الذمت بندیه</u>	وزارت امور خارجه	نمره عمومی
موضوع مسوده:	اداره	نمره خصوصی
صمیمه	تاریخ: ۱۳۳	کارتن
بک و بس کند		دوسه

مادامه این امر شدت نگیرد سمته بیدار م عمارت عمارت که در رشت بنا کردیم
 در این مدت در تصرف ویس قونسولگری بوده است نیز در موقع خود مطالبه و پرداخت آن
 تقاضا خواهد گردید. امضاء: نصیرالدوله، ۲۳ شوال ۳۶

www.tabarestan.info
 تبرستان

شماره سند: ۱۸۳

فرستنده: وزارت امور خارجه

گیرنده: کارپردازی عشق آباد

موضوع: تأمین امنیت اتباع ایران

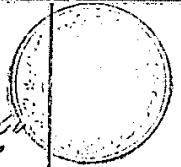
تاریخ: ۲۸ شوال ۱۳۳۶

نمره: ۱۰۷۶۹/۵۴۷۹

عشق آباد - کارپردازی دولت علیه ایران

راپرت نمره ۲۵۵ مورخه ۲۲ برج جوزا راجع به واقعه باجگیران و اقداماتی که در رفع غائله نموده اید واصل گردید. اقدامات شما در اجرای وظایف مأموریتی خود در این موقع قابل تمجید است. وزارت امور خارجه همان اوقات شرح مؤکدی در خصوص فراهم کردن موجبات امنیت و انتظام آن سرحد و تأمین اتباع دولت علیه هم نشین آن حدود و طرد و تبعید محرکین فساد به وزارت جلیله داخله اشعار و به ایالت خراسان هم تعلیمات لازمه صادر نمود. البته، از اقداماتی که ایالت خراسان در عزل و توقیف شجاع الدوله و دستگیری مفسدین به عمل آورده مطلعید. با این ترتیب وزارت امور خارجه امیدوار است دیگر واقعه ناگواری در آن سرحد رخ ننموده موجبات آسایش اهالی کاملاً فراهم آید. امضاء: نصیرالدوله. ۲۲ شوال ۳۶ (اعتلاء الملک)

نوع مسوده: محرر	وزارت امور خارجه	نمره عمومی: ۱۰۷۶۹/۵۴۷۹
موضوع مسوده:	اداره: کارپردازی	نمره خصوصی: ۵۴۷۹
صمیمیت:	تاریخ: ۲۸ شوال ۱۳۳۶	کارتن: ۴۱
بالا نویس کننده: علی اکبر		دوسیه: ۱۰۷۶۹

عشق آباد
 در رفع غائله نموده اید واصل گردید. اقدامات شما در اجرای وظایف مأموریتی خود در این موقع قابل تمجید است. وزارت امور خارجه همان اوقات شرح مؤکدی در خصوص فراهم کردن موجبات امنیت و انتظام آن سرحد و تأمین اتباع دولت علیه هم نشین آن حدود و طرد و تبعید محرکین فساد به وزارت جلیله داخله اشعار و به ایالت خراسان هم تعلیمات لازمه صادر نمود. البته، از اقداماتی که ایالت خراسان در عزل و توقیف شجاع الدوله و دستگیری مفسدین به عمل آورده مطلعید. با این ترتیب وزارت امور خارجه امیدوار است دیگر واقعه ناگواری در آن سرحد رخ ننموده موجبات آسایش اهالی کاملاً فراهم آید. امضاء: نصیرالدوله. ۲۲ شوال ۳۶ (اعتلاء الملک)

و در مورد تبعید محرکین فساد

عشق آباد
 در رفع غائله نموده اید واصل گردید. اقدامات شما در اجرای وظایف مأموریتی خود در این موقع قابل تمجید است. وزارت امور خارجه همان اوقات شرح مؤکدی در خصوص فراهم کردن موجبات امنیت و انتظام آن سرحد و تأمین اتباع دولت علیه هم نشین آن حدود و طرد و تبعید محرکین فساد به وزارت جلیله داخله اشعار و به ایالت خراسان هم تعلیمات لازمه صادر نمود. البته، از اقداماتی که ایالت خراسان در عزل و توقیف شجاع الدوله و دستگیری مفسدین به عمل آورده مطلعید. با این ترتیب وزارت امور خارجه امیدوار است دیگر واقعه ناگواری در آن سرحد رخ ننموده موجبات آسایش اهالی کاملاً فراهم آید. امضاء: نصیرالدوله. ۲۲ شوال ۳۶ (اعتلاء الملک)

عشق آباد
 در رفع غائله نموده اید واصل گردید. اقدامات شما در اجرای وظایف مأموریتی خود در این موقع قابل تمجید است. وزارت امور خارجه همان اوقات شرح مؤکدی در خصوص فراهم کردن موجبات امنیت و انتظام آن سرحد و تأمین اتباع دولت علیه هم نشین آن حدود و طرد و تبعید محرکین فساد به وزارت جلیله داخله اشعار و به ایالت خراسان هم تعلیمات لازمه صادر نمود. البته، از اقداماتی که ایالت خراسان در عزل و توقیف شجاع الدوله و دستگیری مفسدین به عمل آورده مطلعید. با این ترتیب وزارت امور خارجه امیدوار است دیگر واقعه ناگواری در آن سرحد رخ ننموده موجبات آسایش اهالی کاملاً فراهم آید. امضاء: نصیرالدوله. ۲۲ شوال ۳۶ (اعتلاء الملک)

نمونه فرم ۱۱		نمونه فرم ۱۱	
نمونه کتاب: _____		اداره تلگرافی دولت علیه ایران	
از شماره: _____	نمونه فرم: _____	تاریخ و وصول: _____	تاریخ و وصول: _____
ب: _____	نمونه تلگراف: _____	تاریخ و وصول: _____	تاریخ و وصول: _____

مقام منبع وزارت جلیله امور خارجه اداره گمرک اطلاع می دهد چهل خانوار تراکمه حسین قلی می آیند گلوگاه، که در حوزه مأموریت سازندران است سکنی نمایند. شماره ۱۴۰، نیرالوزاره کارگزاری، سجع مهر: تلگرافخانه مبارکه تهران ۱۲۸۳

بسم الله الرحمن الرحیم
 اینجانب در تاریخ ۱۳۳۶ هجری قمری در تهران متولد شده ام و در حال حاضر در تهران ساکنم و در حوزه مأموریت سازندران است سکنی نمایند. شماره ۱۴۰، نیرالوزاره کارگزاری، سجع مهر: تلگرافخانه مبارکه تهران ۱۲۸۳

شماره سند: ۱۸۴

فرستنده: کارگزاری بندر جز

گیرنده: وزارت امور خارجه

موضوع: ورود تراکمه به خاک ایران (تلگراف)

تاریخ: ۹ سنبله ۱۳۳۶ (۱۳ ذیقعد ۱۳۳۶)

نمره: ۱۴۰

مقام منبع وزارت جلیله امور خارجه اداره گمرک اطلاع می دهد چهل خانوار تراکمه حسین قلی می آیند گلوگاه، که در حوزه مأموریت سازندران است سکنی نمایند. شماره ۱۴۰، نیرالوزاره کارگزاری، سجع مهر: تلگرافخانه مبارکه تهران ۱۲۸۳

حاشیه:

- اداره تحریرات روس به موجب قراردادها اینها تبعه ایران محسوب می شوند به وزارت داخله بنویسید و یادآوری نمایید که اشخاص مسلح حق ورود به خاک ایران را ندارند.
 - به کارگزاری جواب بدهید، اشخاص مسلح حق ورود به خاک ایران را ندارند. حکومت را متذکر شود که مانع شده و خلع سلاح نماید.^۱

۱. بایگانی اسناد وزارت امور خارجه، سال ۱۳۳۶ ه. ق، کارت ۴۶، دوسیه ۶۴.
 ۲. در مورد پاسخ این مراسله، رجوع شود به سند شماره ۲۰۰.

شماره سند: ۱۸۵

فرستنده: وزارت امور خارجه

گیرنده: سفارت ایران در مسکو

موضوع: مداخلات قونسولگری روس در استرآباد

تاریخ: ۱۷ ذیقعه ۱۳۳۶

نمره: ۱۶۰۳۲/۵۵۷۲

است.^۱

امضاء: نصیرالدوله، ۱۴ ذی قعدة ۳۶.

حاشیه:

- (اعتلاء الملک)

مسکو به سفارت ایران^۱

مسیو والکوبلف قنسول حالیه روس در استرآباد که در مدت مأموریت خود از هیچ گونه رفتار خشونت کارانه و عدم موافقت با کارگزاری فروگذار و خودداری نکرده و همیشه در تسویه امور اشکال تراشی نموده و اسباب زحمت فراهم می نماید. اخیراً بدون هیچ علتی با اینکه از طرف مأمورین محلیه استرآباد پنج نفر ژاندارم برای حفاظت قونسولگری معین شده و مأمورین مزبور هم در ایفای وظایف خود لازمه جدو جهد را مرعی داشته اند، قزاق مستحفظ برای قونسولگری از روسیه تقاضا نموده و گویا مأمورین روسیه هم چند نفر قزاق مسلح محض تقاضای والکوبلوف به آنجا روانه خواهند داشت. اخیراً مراتب به سفارت روس اشعار و به این اقدام والکو بلوف شدیداً اعتراض شده و ضمناً خاطر نشان گردید که هرگاه مجدداً عده [ای] قزاق مسلح بخواهد از سرحد عبور نماید، مأمورین سرحدی نظر به تعلیماتی که دارند از ورود آنها ممانعت و جلوگیری خواهند نمود. لازم است جنابعالی هم شرح اعمال و رفتار قنسول مذکور را با مقامات مربوطه مذاکره نموده و هرچه زودتر قرار تغییر و انفصال او را از این مأموریت بدهید که در پیشرفت امور بیشتر از این مشکلاتی تولید نشده و مأمورین محلیه بتوانند با فراغت خاطر به اصلاح و تسویه امور و استقرار موجبات امنیت موفقیت حاصل نمایند. نتیجه را مترصد

۱. نظیر همین نامه برای قونسولگری ایران در تفلیس ارسال شده است.

۱. بایگانی اسناد وزارت امور خارجه، سال ۱۳۳۶ ه. ق. کارتن ۴۶، دوسیه ۱.

نوع مسوده: <u>مترجم</u>	وزارت: <u>امور خارجه</u>	نمره عمومی: <u>۱۴۴۳</u>
موضوع مسوده: <u>سوییه</u>	اداره: <u>بکر</u>	نمره خصوصی: <u>۵۶۰۵</u>
پاک ویس کننده: <u>سید احمد میرزا</u>	تاریخ: <u>۱۳۳۶</u>	کارتن: <u>.....</u>
		دوسیه: <u>.....</u>

۱۱۰۳۰

نمره عمومی: ۱۴۴۳
نمره خصوصی: ۵۶۰۵
کارتن:
دوسیه:

شماره سند: ۱۸۷
فرستنده: سفارت روس
گیرنده: وزارت امور خارجه
موضوع: جلوگیری از ورود قوای مسلح روس به ایران
تاریخ: ۵ ذی حجه ۱۳۳۶
نمره: ۱۷۶

یادداشت

برحسب تلگراف واصل از قونسولگری استرآباد کارگزاری آنجا رسماً در تحت مراسله نمره ۴۰۷ و نمره ۴۴۳ به قونسولگری اطلاع داده است که به موجب حکم اولیای دولت علیه از ورود هر قبیل قوای مسلح روس حتی مستحفظین قونسولگری به خاک ایران ممانعت و جلوگیری به عمل خواهد آمد. به اداره ژاندارمری آنجا هم به همین ترتیب حکم رسیده که از ورود آنها مسلماً جلوگیری نمایند. سفارت با نهایت احترام مراتب فوق را به استحضار اولیای آن وزارت جلیله رسانیده و اقدامات مأمورین دولت علیه را در استرآباد که مصمم جلوگیری از ورود یک عده از قوای روس که گارد قونسولگری آنجا محسوب می شوند، پروتست نموده خواهشمند است مقرر فرمایند احکام لازمه به عهده اولیای آنجا صادر شود که از ورود مستحفظین قونسولگری ممانعت نموده و از نتیجه اقدامات سفارت را مستحضر دارند. زیاده زحمت افزا نمی شود. امضا^۱

حاشیه:

- اداره تحریرات روس، قونسولگری حق کار [گارد] قونسول داشتن را در خاک ایران که همه جا

امنیت است ندارد. قراول احترام هم حکومت خواهد داد.

- در این باب حسب الامر وزارت بایستی شفاهاً به سفارت روس اعتراض و با ورود دسته قوای مسلح برای حفظ قونسولگری جداً ممانعت و اظهار شد که چون اصولاً موجبات حفظ امنیت و آسایش قونسولگری فراهم است این گونه اقدامات ضرورت ندارد و ضمناً به نیت و عملیات قنصل روس در استرآباد که متضمن این قبیل نتایج است اعتراض و تقاضا شد که او را به تعدیل رفتار خود و ادار نمایند سفارت هم به همین طور متقاعد و وعده داد اقدام کند. امضاء. - ضبطی است.

سارت دولت اورشوتک روسیه
در ایران
شماره ۱۷۶
۳۳
۱۳۳۳

بسم الله الرحمن الرحیم
بجانب تشریح و توضیح آنکه در این نامه در وقت رسیدن
دوستانه بفرموده اطلاع داده است و بوجه حکم اولی در وقت رسیدن
به تشریح و توضیح آنکه در این نامه در وقت رسیدن
فرا رسیدن با داده. زمانه اولی با همین وقت که در وقت رسیدن
بفرموده تا در وقت با نهایت احترام مراتب فرموده تا با نهایت
همه رسد و در وقت با نهایت احترام مراتب فرموده تا با نهایت
بفرموده تا در وقت با نهایت احترام مراتب فرموده تا با نهایت
مقرر فرموده تا در وقت با نهایت احترام مراتب فرموده تا با نهایت
تتمیم و در وقت با نهایت احترام مراتب فرموده تا با نهایت

www.tabarestan.info
تبرستان

عامه را متوجه نموده، تقاضا نماید که در این موضوع از طرف آن وزارت جلیله اقدامات مقتضیه در جلوگیری از ادامه این ترتیب بشود. سواد مطابق اصل است.^۱

شماره سند: ۱۸۸

فرستنده: وزارت فلاح و تجارت و فواید عامه

گیرنده: وزارت امور خارجه

موضوع: شیلات

تاریخ: ۱۹ جوزا ۱۲۹۷ (۲۹ شعبان ۱۳۳۶)

نمره: —

برطبق اطلاعات واصله و مضمون مراسله [ای] که به تاریخ دوازدهم برج جوزا نمره ۸۰۲۷، وزارت مالیه به وزارت جلیله امور خارجه نوشته، وزارت مالیه در الغای امتیاز شیلات لیانازوفها می خواهند به مأمورین گمرکی خود امر به توقیف تأسیسات کمپانی مزبوره بدهند. لازم است خاطر اولیای وزارت جلیله را متذکر شود که برطبق فصل ۴ و ۵ نظامنامه اساس کمیته که به تصویب هیئت محترم دولت رسیده، قبل از هرگونه اقدام در امور امتیاز مسائل مربوطه (به توسط وزیر فواید عامه که مستقیماً با کمیته امتیازات ارسال و مرسول دارد کمیته مزبوره رجوع و آن وزیر موافق اقتضای مطالبی که به دولت اظهار شده راپورتهای کمیته را به هیئت وزرا یا به وزارتخانه [ای] که مطلب به او رجوع خواهد بود رسانیده و در صورت لزوم نظریات وزارتخانه خود را منضم به آن خواهد داشت) اگر چه، کمیته دائمی امتیازات با مطالعه در امتیاز لیانازوفها الغای امتیاز مزبوره را اساساً لازم می داند، ولی چون اقدام وزارت مالیه در الغای امتیاز شیلات از مجرای قانونی فوق الذکر به عمل نیامده وزارت خانه مزبوره بدون رجوع مسئله به وزارت فواید عامه و کسب نظریه کمیته امتیازات می خواهد به توسط مأمورین خود الغای امتیاز مزبوره را به موقع اجری بگذارد.

لهذا، کمیته دائمی امتیازات نظر به مخالفتی که اقدامات مستقیم وزارت خانه جلیله

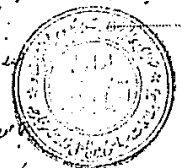
دیگر در مسئله امتیازات با وظایف و حدود کمیته دارد لازم می داند خاطر وزارت جلیله فواید

۱. بایگانی اسناد وزارت امور خارجه، سال ۱۳۳۶ ه. ق. کارتن ۶۴، دوسیه ۵

وزارت فلاحت و تجارت و فوائد عامه

سواد
موضوعه... ۱۹۰۶
۱۲۹۸
مورخه... ۱۹۰۶
نمره...

بر طبق المذاکات و عهد و پیمان که سابقاً در حدود امیر کبیر و حوزة اروندرود...
مذاکات و عهد و پیمان در خصوص تجارت و مبادلات با روسیه...
موضوع که در این قرارداد تعیین است که در این مورد...
قبول کرده اند که در این مورد...
وزارت و رسیده و در این مورد...
در این مورد...
این قرارداد...
با این شرط...
مذاکات...
موضوع...
موضوع...

شماره سند: ۱۸۹

فرستنده: وزارت فلاحت و تجارت و فوائد عامه

گیرنده: وزارت امور خارجه

موضوع: اجاره شیلات سواحل جنوبی بحر خزر

تاریخ: ۴ اسد (۶ شوال) ۱۳۳۶

نمره: ۱۶۰۶/۶۲۶

وزارت جلیله امور خارجه

در تعقیب مراسله نمره ۱۵۳۸/۵۱۶ این وزارتخانه دایر به الغای اجاره شیلات و اعلان مزایده آن و تقاضای تعیین متخصصین اروپایی برای اداره کردن عمل صید ماهی سواحل جنوبی بحر خزر، اینک مجدداً زحمت افزا شده، سواد اعلان مزایده [ای] را که در جریده ایران و شماره (۹) مجله فلاحت و تجارت در همین موضوع منتشر نموده است ارسال می دارد و متمنی است مقرر دارند اعلان مزبور را برای وزرای مختار و قونسولها و نمایندگان سیاسی ایران در روسیه و قفقاز ارسال داشته، تقاضا کنند که در جراید محلی به طبع برسانند؛ تا اگر از سرمایه داران مسلمان مقیمین روسیه به شرط تشکیل شرکت ایرانی، کسی مایل به اجاره شیلات بحر خزر باشد؛ از مراتب مسوق بوده پیشنهادات خود را به این وزارتخانه یا مستقیماً و یا به توسط مأمورین آن وزارت جلیله ارسال دارند. امضا سجع مهر: وزارت فلاحت و تجارت و فوائد عامه.

حاشیه:

- روس

- جواب بدهید به واسطه نبودن وسایل پستی اجرای تقاضای آن وزارتخانه ممکن نشد.

۱. بایگانی اسناد وزارت امور خارجه، سال ۱۳۶۶ ه. ق، کارتن ۶۴، دوسه ۵.
۲. برای اطلاع بیشتر در باره این موضوع به سند شماره ۲۱۴ نیز مراجعه شود.

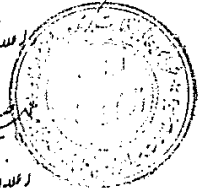

وزارت فلاحت و تجارت و فوائد عامه

روزنامه شهر باج اسد ۱۳۳۶

اداره کسب و تجارت

دایره ثبت
شماره ۱۹۰۰/۴۴۶
تاریخ ۱۵۴۸
در تقیبه

در خصوص...
موضوع: اعلان مزایده شیلات سواحل جنوبی بحر خزر
تاریخ: ندارد [احتمالاً ۲۴ سرطان (۲۵ رمضان) ۱۳۳۶]
نمره:

شماره سند: ۱۹۰

فرستنده: —

گیرنده: —

موضوع: اعلان مزایده شیلات سواحل جنوبی بحر خزر
تاریخ: ندارد [احتمالاً ۲۴ سرطان (۲۵ رمضان) ۱۳۳۶]
نمره:

اعلان

شیلات بحر خزر که سالها با کمپانی لیانازف بود و در این مدت در مقابل عایدات عمده که از منافع صید ماهی در سواحل بحر خزر کمپانی مزبور می برده مبلغ خیلی نازلی از بابت حق دولت پرداخته است و اخیراً در پرداخت مال الاجاره به اسم فورس مازور روسیه بدون اینکه چنین حقی به جهت او منظور شده باشد تعلل ورزیده و از دولت علیه استمهال نمود. اینک که مدت مهلت هم سرآمده باز در پرداخت حقوق دولت مسامحه ملاحظه به کار می برد و لذا طبعاً کلیه امتیازاتی که وراث لیانازوف در دست دارند ملغی شده و دولت را در مداخلات مستقیم به عمل شیلات بحر خزر اختیار کامل می دهد. این است که این وزارت خانه عایدات کلیه شیلات و عمل صید ماهی سواحل جنوبی بحر خزر را که متعلق به دولت علیه است از سرحدات آستارا الی رودخانه اترک به موجب این اعلان به طور مزایده برای مدت هفت سال به اجاره واگذار می نماید؛ هرکس طالب این اجاره باشد باید پیشنهاد خود را در پاکت سر بسته به عنوان وزارت فلاحت و تجارت و قید این عبارت (پیشنهاد مزایده اجاره شیلات) از تاریخ نشر این اعلان (۲۴ سرطان) تا دو ماه به این وزارتخانه بفرستند و هر یک از پیشنهادات باید با برات پنجاه هزار تومان اعتبار از بانک شاهنشاهی یا دارالتجاره معتبری باشد تا ترتیب اثر به پیشنهاد مزبور داده شود. بعد از انقضای مدت دو ماه مراجعه به پیشنهادات واصله خواهد شد هر یک مبلغ آن بیشتر و بهتر

سفارت دوات قویشوکت روسیه

در ایران

مورخه ۱۳ شهریور ۱۳۳۶

نمره

ضمیمه

فردا می‌شوم
 احتراماً خواسته است
 جواب این است که در صورت لزوم
 رفع قرضه ماهیهای لیانازف را هر چه زودتر
 در سراسر دوازده ماهی که در زیرمحل اطلاع دادند

Valluvorok

شماره سند: ۱۹۲

فرستنده: سفارت روس

گیرنده: وزارت امور خارجه

موضوع: شیلات

تاریخ: ۱۳ شوال ۱۳۳۶

نمره: —

فدایت شوم احتراماً خواهشمند است که مقرر شود جواب یادداشت مورخه هشتم شهر جاری نمره ۱۶۱ راجع به تقاضای رفع قرضه حمل ماهیهای لیانازف را هر چه زودتر به سفارت ارسال دارند تا به جاهای لازمه اطلاع داده شود. زیاده ایام به کام باد.

امضا

شماره سند: ۱۹۳

فرستنده: وزارت امور خارجه

گیرنده: سفارت روس

موضوع: شیلات و جلوگیری از حمل و خروج آن به خارج

تاریخ: ۱۸ شوال ۱۳۳۶

نمره: ۱۵۶۳۳/۲۳۴۵

به سفارت روس

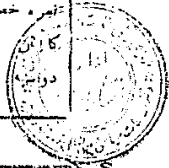
وزارت امور خارجه دولت علیه ایران احتراماً در جواب یادداشت مورخه هشتم شهر حال، نمره ۱۶۱ به سفارت سنیه راجع به جلوگیری از حمل و خروج امتعه شیلات به خارجه زحمت افزا می‌گردد که بعد از آنکه اولیای دولت ایران به واسطه نرسیدن قسط مال‌الاجاره شیلات با وجود دادن چهار ماه مهلت حقاً کتترات لیانزوفها را فسخ و الغای آنها ضمن یادداشت مورخه ۴ بهمن ماه نمره ۲۱۳۴/۱۴۸۰۱ به آن سفارت سنیه اعلام نمودند به گمرکات سواحل بحر خزر امر صادر کردند از حمل ماهیهایی که لیانزوفها بعد از تاریخ الغای کتترات صید و به خارج حمل می‌نمایند، چون متعلق به دولت علیه ایران و آنها را دیگر حقی در مداخله به امر شیلات نیست جلوگیری نمایند. ولی برای حمل آن قسمتی که قبل از تاریخ یادداشت فوق‌الذکر صید و تهیه نموده‌اند هیچ مانعی نیست و به ملاحظه اینکه شاید در این موضوع سوء تفاهمی شده باشد مجدداً از طرف وزارت جلیله فواید عامه و تجارت و فلاحت به وسیله وزارت جلیله مالیه به اداره مرکزی کل گمرکات ترتیب فوق‌الذکر تذکار و در اجرای آن تأکید شد. با این حال یقین است اولیای آن سفارت سنیه تصدیق می‌نمایند که هیچ گونه مسئولیتی در این مورد نمی‌تواند متوجه دولت علیه گردد و مخصوصاً اولیای دولت ایران با وجود خسارت عمده [ای] که از دادن امتیاز شیلات به لیانزوفها برده‌اند، مع‌هذا برای حفظ قول و احترام امضای خود همه

نوع همراهی و مساعدت را در این مدت با صاحب امتیاز نموده و اخیراً هم که موعد تأدیة مختصر قسط مال‌الاجاره رسید و آن سفارت سنیه چهار ماه استمهال نمودند با اینکه وزارت جلیله مالیه کمال احتیاج را در جمع آوری عایدات خود داشت مع‌ذلک استمهال مزبور نیز پذیرفته گردید و با وجود این باز لیانزوفها بعد از انقضای مدت مهلت از تأدیة قسط مال‌الاجاره موافق دو فقره یادداشتی که آن سفارت سنیه ترقیم فرموده‌اند استنکاف ورزیده و حتی صریحاً اظهار داشته‌اند که نه فقط قسط مال‌الاجاره را به طلاکه شرط قرارداد آنها است نمی‌توانند بپردازند، بلکه به منات کاغذ نیز با مظنه امروزه نمی‌توانند تأدیة نمایند.

درین صورت تصدیق می‌فرمایند که اولیای دولت ایران هیچ چاره [ای] جز الغای کتترات مزبور نداشته و برای لیانزوفها به هیچ وجه حق اعتراض باقی نیست و بعد از تاریخ فسخ کتترات ابداً حق مداخله در امر شیلات ندارند و اگر اقدام به صید ماهی نموده‌اند، من غیر حق بوده و باید آنچه را که بعد از تاریخ مذکور تهیه کرده‌اند با اطلاع اداره گمرک به فروش رسیده و وجه آن تحویل خزانه دولت گردد. امضا نصیرالدوله^۱ (مشارالسلطنه) ۱۴ شوال ۳۶

۴

نوع مورد موضوع	وزارت امور خارجه	نمره عمومی نمره خصوصی	کتابخانه دفتر
تاریخ	۱۳۳۰	تاریخ	۱۳۳۰
پاک ویس کننده			

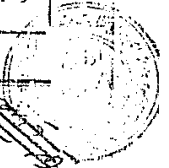

بسم الله الرحمن الرحيم
 این سند به جهت تعیین تکلیف در خصوص درخواست
 ترمیم حساب معادل در مورد حساب ایران، در خصوص
 عین مورد مذکور، به شرح ذیل صادر گردید.
 در تمام این خصوص، به جهت اطمینان از درستی
 مبلغ در این خصوص، در هر نقطه از این سند، در صورت
 مشاهده هر گونه اشتباه، به جهت اطمینان از درستی
 این سند، خواهشمند است، هر گونه اشتباه را، به
 در وقت خود، به جهت اطمینان از درستی
 از این سند، به جهت اطمینان از درستی

این سند به جهت تعیین تکلیف در خصوص
 درخواست ترمیم حساب معادل در مورد
 حساب ایران، در خصوص عین مورد
 مذکور، به شرح ذیل صادر گردید.
 در تمام این خصوص، به جهت اطمینان
 از درستی این سند، خواهشمند است،
 هر گونه اشتباه را، به جهت اطمینان
 از درستی این سند، در وقت خود،
 به جهت اطمینان از درستی این سند،
 از این سند، به جهت اطمینان از درستی

۴

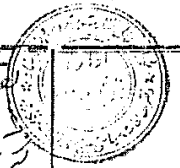
نوع مورد موضوع	وزارت امور خارجه	نمره عمومی نمره خصوصی	کتابخانه دفتر
تاریخ	۱۳۳۰	تاریخ	۱۳۳۰
پاک ویس کننده			

بسم الله الرحمن الرحيم
 در خصوص درخواست تعیین تکلیف در مورد
 حساب ایران، در خصوص عین مورد
 مذکور، به شرح ذیل صادر گردید.
 در تمام این خصوص، به جهت اطمینان
 از درستی این سند، خواهشمند است،
 هر گونه اشتباه را، به جهت اطمینان
 از درستی این سند، در وقت خود،
 به جهت اطمینان از درستی این سند،
 از این سند، به جهت اطمینان از درستی

این سند به جهت تعیین تکلیف در خصوص
 درخواست ترمیم حساب معادل در مورد
 حساب ایران، در خصوص عین مورد
 مذکور، به شرح ذیل صادر گردید.
 در تمام این خصوص، به جهت اطمینان
 از درستی این سند، خواهشمند است،
 هر گونه اشتباه را، به جهت اطمینان
 از درستی این سند، در وقت خود،
 به جهت اطمینان از درستی این سند،
 از این سند، به جهت اطمینان از درستی

نوع مسوده: <i>المراسله</i>	وزارت امور خارجه	نمره عمومی
موضوع مسوده	اداره: <i>رئیس</i>	نمره خصوصی
صمیمه	تاریخ: ۱۳۳۶	کارتن
پاک و بیس کنده		دوسه

بسم الله الرحمن الرحيم
 اینجانب در این خصوص که خلاصه اش این است، اداره گمرکات ایران مقیم
 بندر جز در قره سو اقدام به صورت برداشتن اموال اداره ماهی گیری لیانازوف نموده، گویا خیال
 فروش اموال مزبوره را دارد و چون کارگزاری استرآباد که نه کتباً و نه شفاهاً تغییر قرارداد دولت
 علیه ایران با لیانازوف را به قونسولگری نداده، هرگونه صورت برداشتن یا فروش اموال مزبوره
 توسط ادارات ایرانی اسباب برهم زدن تمام قراردادهای ایران با روسیه است و قونسولگری
 پرتست قطعی خود را برضد این رفتار اظهار و می نویسد هرگاه اداره گمرک ایران اقدام به صورت
 برداشتن یا فروش اموال اداره ماهی گیری لیانازوف بنماید ممکن است نتایج بسیار وخیمی
 داشته باشد. اگرچه فسخ امتیاز لیانازوف و غیره در جراید دیده شده، ولی چون تا حال از وزارت
 جلیله خارجه به کارگزاری چیزی مرقوم نفرموده اند؛ لهذا به هر طور که مقرر فرمایند جواب
 قونسولگری داده شود. نمره ۴۲۶ ممتحن الملک^۱

تاریخ: ۱۳۳۶

رئیس اداره امور خارجه

شماره سند: ۱۹۴

فرستنده: کارگزاری استرآباد

گیرنده: وزارت امور خارجه

موضوع: گزارش کارگزاری استرآباد در خصوص شیلات (سواد)

تاریخ: ۱۷ ذیقعد ۱۳۳۶

نمره: ۱۷۶۵

از استرآباد

قونسول روس مراسله ای [نوشته که خلاصه اش این است، اداره گمرکات ایران مقیم
 بندر جز در قره سو اقدام به صورت برداشتن اموال اداره ماهی گیری لیانازوف نموده، گویا خیال
 فروش اموال مزبوره را دارد و چون کارگزاری استرآباد که نه کتباً و نه شفاهاً تغییر قرارداد دولت
 علیه ایران با لیانازوف را به قونسولگری نداده، هرگونه صورت برداشتن یا فروش اموال مزبوره
 توسط ادارات ایرانی اسباب برهم زدن تمام قراردادهای ایران با روسیه است و قونسولگری
 پرتست قطعی خود را برضد این رفتار اظهار و می نویسد هرگاه اداره گمرک ایران اقدام به صورت
 برداشتن یا فروش اموال اداره ماهی گیری لیانازوف بنماید ممکن است نتایج بسیار وخیمی
 داشته باشد. اگرچه فسخ امتیاز لیانازوف و غیره در جراید دیده شده، ولی چون تا حال از وزارت
 جلیله خارجه به کارگزاری چیزی مرقوم نفرموده اند؛ لهذا به هر طور که مقرر فرمایند جواب
 قونسولگری داده شود. نمره ۴۲۶ ممتحن الملک^۱

حاشیه:

- اداره روس مقرر فرمودند به وزارت مالیه و فواید عامه بنویسید که برداشتن صورت به

۱. بایگانی اسناد وزارت امور خارجه، سال ۱۳۳۶ ه. ق، کارتن ۶۴، دوسه ۵.

موجب قراری است که در هیئت وزرای سابق شده یا خودشان حکم داده‌اند به هر حال تا قرار قطعی از طرف دولت در این کار داده نشده است این اقدامات را متروک دارند. به کارگزار هم جواب لازم داده شود.

وزارت امور خارجه

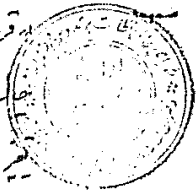
اداره رتبه دایره

مورخه ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲

شماره ۱۴۰۱

تهران

موضوع: در خصوص درخواست خرید اسلحه و تجهیزات نظامی از طرف دولت ایران

در خصوص درخواست خرید اسلحه و تجهیزات نظامی از طرف دولت ایران، این وزارتخانه در تاریخ ۱۴۰۱/۰۱/۰۱ اقدام به خرید اسلحه و تجهیزات نظامی از طرف دولت ایران نمود. این اسلحه و تجهیزات شامل اسلحه‌های مختلف و تجهیزات نظامی است. این اسلحه و تجهیزات برای مقاصد دفاعی و امنیتی استفاده خواهد شد. این اسلحه و تجهیزات در تاریخ ۱۴۰۱/۰۱/۰۱ به دولت ایران تحویل داده شد. این اسلحه و تجهیزات در تاریخ ۱۴۰۱/۰۱/۰۱ به دولت ایران تحویل داده شد.

موضوع: در خصوص درخواست خرید اسلحه و تجهیزات نظامی از طرف دولت ایران

این اسلحه و تجهیزات در تاریخ ۱۴۰۱/۰۱/۰۱ به دولت ایران تحویل داده شد. این اسلحه و تجهیزات در تاریخ ۱۴۰۱/۰۱/۰۱ به دولت ایران تحویل داده شد. این اسلحه و تجهیزات در تاریخ ۱۴۰۱/۰۱/۰۱ به دولت ایران تحویل داده شد.

شماره سند: ۱۹۵

فرستنده: وزارت امورخارجه

گیرنده: سفارت ایران در پاریس

موضوع: شیلات

تاریخ: ۱۷ ذیقعدہ ۱۳۳۶

نمره: ۱۶۰۴۳/۵۵۷۷

سفارت دولت علیه ایران

البته از مسئله شیلات سواحل بحر خزر که در اجاره لیانزوفها بوده سابقه دارید و می‌دانید که در مقابل مال الاجاره مختصری که مستاجر مزبور به دولت علیه می‌داد، چه منافع هنگفتی برداشت می‌کرد. با اینکه در قرارداد اجاره مخصوصاً تصریح شده بود که مال الاجاره را باید فرانک طلا بپردازد، مع‌هذا در سنه ۱۳۳۴ برخلاف مدلول قرار داد خود از اولیای دولت تقاضا کرد که فرانک طلا را به نرخ نازلی با او تسعیر کنند و به هر وسیله بود مسئول خود را به اولیای دولت قبولاند و در هذلسنه هم به عذر اینکه بانکهای روسیه از پرداخت وجوه امتناع دارند اتصال مال الاجاره را در موعد خود غیر ممکن فرض کرده و تقاضای مدتی مهلت کرد. اگرچه اولیای دولت به واسطه ضیق مالیه کمال احتیاج را به جمع‌آوری عایدات خود داشته؛ مع‌هذا برای رعایت احترام امضای خود و رفع بهانه مشارالیه چهار ماه مهلت را که سفارت روس به موجب مراسله از وزارت امورخارجه خواستار شده بود به مستاجر داده و صریحاً اشعار داشت که اگر بعد از انقضای مدت مزبور قسط مال الاجاره نرسد دولت علیه خود را در فسخ اجاره محق می‌داند. چون بعد از انقضای مدت مزبور باز مستاجر درصدد طفره برآمده و به عنوان فرس‌ماژر از تأدیه مال الاجاره استنکاف داشت وزارت خارجه به موجب یادداشت رسمی به سفارت روس فسخ اجاره شیلات را رسماً اعلام نمود و وزارت فوائد عامه نیز به وسیله

جراید اعلان مزایده اجاره شیلات را منتشر کرد. برای مزید اطلاع سواد مراسلات و یادداشت‌های متعاطیه در این موضوع را لغاً ارسال می‌دارد و سواد شرحی را که وزارت فوائد عامه در این موضوع به وزارت خارجه نوشته لغاً فرستاد که برطبق مدلول آن اقدامات مقتضیه به عمل آورده، نتیجه را اطلاع دهید. در اینجا هم هر نتیجه‌ای که از تعقیب این کار به دست بیاید به جناب عالی در آتیه اطلاع داده خواهد شد. سجع مهر: وزارت جلیله امورخارجه

حاشیه:

- متحدالمال

- پاریس

- معلوم نیست این مکتوب چرا فرستاده نشده است، ۱۰ ثور ۱۳۰۰

قدری به تأخیر افتاد. مع‌هذا سه‌ماه است در تهران بلا تکلیف و از طرف اولیای دولت علیه مساعدتی در اظهارات حقه خود نمی‌بینم و هرچه در این مدت سعی کرده‌ام که کار خود را مستقیماً به طور دوستانه با اولیای دولت علیه بر وفق منافع طرفین فیصله نمایم، متأسفانه از طرف اولیای دولت به ملاحظه و مسامحه گذشته و مساعدتی که حق یک مستأجر قدیمی است ابراز نمی‌شود، با وجودی که اقساط عقب افتاده را تهیه نموده و برای عقد کتبرات جدید پیشنهادات مفید به حال دولت علیه تقدیم داشته، مع‌هذا عطف توجهی از طرف اولیای دولت به یک همچو تجارتخانه معتبری نشده است. چون بنده خود را تا هفت سال دیگر مستأجر شیلات می‌دانم برای حفظ منافع خود و نظر به دولتخواهی که دارم ناگزیرم خاطر مبارک حضرت اشرف را مستحضر نمایم، چنانچه اولیای دولت اقدام به اجاره دادن شیلات به دیگری فرمایند به اضافه اینکه خسارت کلی که مسئولیت آن به عهده دولت علیه ایران خواهد بود متوجه بنده می‌شود؛ خود دولت نیز دچار خسارت عمده خواهد گردید.

تاریخ تأسیس تجارتخانه بنده در ایران از چهل و دو سال قبل است و در این مدت متمادی تجارتخانه بنده به هیچ وجه اسباب زحمت و تولید اشکال برای اولیای دولت علیه نشده و با مأمورین سواحل بحر خزر با کمال یگانگی بسر برده و با اهالی نهایت خوشرفتاری را نموده و نسبت به عملجات خود که همه ایرانی هستند با کمال مهربانی و حسن سلوک رفتار کرده و از هرگونه اقداماتی که وسیله تولید مناقشات بوده، اجتناب ورزیده. چهل و دو سال قبل که این تجارتخانه اجاره شیلات سواحل بحر خزر را از دولت علیه ایران قبول نمود غیر از چند باب خانه قصبی و چوبی چیز دیگر در سواحل جنوبی بحر خزر وجود نداشت. ولی تجارتخانه لیانازوف همه ساله بی‌دریغ از منافع شیلات را برای تأسیسات لازمه و تهیه موجبات توسعه عمل شیلات مصرف نموده؛ تا به حدی که چند نفر از وزرای سابق دولت روس از قبیل کریوشتین و برژنیکوف و بریلوف و غیره که برای بازدید این تجارتخانه مأمور شده بودند بعد از مشاهده لوازم و تدارکات و ماشین آلات اداره و تنظیم امور آن، فوق‌العاده متعجب گردیده و اقرار

نمودند که این اداره به مراتب بهتر و منظمتر از شیلات مملکت روسیه تأسیس شده. متجاوز از شصت محل برای صید ماهی در طول ششصد و رس (نود فرسخ) در ساحل دریا از آستارا الی سرحد اترک، با پنج مرکز مهم تأسیس گردیده که تمام این نقاط دارای روشنایی الکتریکی و لوله‌های آب و به وسیله تلفون به هم مربوط و متصل هستند.

ماشینهای مخصوص برای گرفتن روغن از آن قسمت بدن ماهی که به مصرف خوردن نمی‌رسد دایر است. کارخانه‌های [کارخانه‌های] معظم برای منجمد نمودن ماهی، ساختمانهای سنگی متعدد برای محل ماشین آلات و برای سکونت چندین هزار عملجات، انبارهای متعدد برای حفظ اساسیه [اناثیه] و لوازم و همچنین انبارهای بزرگ در روی آب برای ماهیهای صید شده؛ همه در زیر سقفهای آهن؛ آشپزخانه‌ها [آشپزخانه‌ها]، رختشویخانه‌ها [رختشویخانه‌ها]، حمامها، مریضخانه‌ها، محلهای مخصوص برای ضد عفونی کردن ملبوس عملجات، مدارس، کلیساها، مساجد، اطاقهای غذاخوری، چندین نفر اطبا با معاونین خود، مأمورین مخصوص حفظ الصحه، دواخانه‌ها [دواخانه‌ها] کلینیکهای مخصوص برای عمل جراحی، به عبارت اخری تمام لوازم و موجبات زندگانی پانزده هزار نفر عملجات ایرانی و روسی کاملاً تهیه شده. سال گذشته که از یک طرف قحط و غلا سرتاسر ایران را گرفته بود و از طرف دیگر به واسطه اغتشاش روسیه هزاران اشکال از قبیل ضبط مال التجاره و غیره برای تجارتخانه بنده تولید گردیده، مع‌هذا، ذره [ای] در تدارک آذوقه و فراهم کردن موجبات آسایش عملجات مزبور فروگذار نشده بود. با این حال تصدیق می‌فرمایند که چندین کرور تومان برای تأسیس تجارتخانه بنده و دایر نمودن عمل شیلات سواحل جنوبی بحر خزر به مصرف رسیده و یقیناً اگر به واسطه طول مدت اجاره نبود، هیچ کس در صدد این همه مصارف و تدارکات بر نمی‌آمد و اگر اولیای دولت علیه مطالب معروضه فوق را کاملاً طرف توجه قرار بدهند یقیناً هیچ مستأجر جدیدی را به بنده ترجیح نخواهند داد؛ حتی اگر پیشنهادات آنها هم بر شرایط بنده مزیت داشته باشد؛ زیرا از نقطه نظر اقتصادی یقیناً حفظ یک همچو مؤسسه، واجب و هیچکس برای یک منافع تصویری و

خیالی در آتیه درصدد اضمحلال آن بر نمی آید.

محتمل است اشخاصی پیدا شوند که شرایط آنها برپیشنهادات بنده ترجیح داشته باشد خود این مسئله دلیل برعدم اطلاع آنها است، چه فقط به یک شرایط درخشانی نباید امیدوار شد و باید دید که مستأجر جدید چگونه و با چه سرمایه عمل شیلات را اداره خواهد کرد و آیا می تواند در این موقع با خرج چندین کرور به تهیه لوازم و تدارک اساسیه [اثاثیه] این اداره معظم موفق شود. با اوضاع کنونی دنیا تصور نمی رود که کسی جرئت [جرات] اقدام به چنین امر مهمی را نماید. فرضاً اگر یکی یا چند نفر به واسطه عدم بصیرت قبول اجاره نمایند باید مسبوق باشند که تجارتخانه بنده به هیچ وجه نخواهد گذاشت که آنها از لوازم و کارخانجات حاضره استفاده نمایند و هیچ گونه اسبابی به آنها نخواهد فروخت و نتیجه این خواهد شد که مستأجر احتمالی بعد از تأدیه مال الاجاره سال اول به علت فقدان تدارکات و ملزومات با تحمل خسارت عمده و تخریب یک منبع مهم عایدی دولت کناره گیری نماید.

البته، اولیای دولت علیه کاملاً باید تشخیص داده باشند که برای اخذ یک مبلغ مضاعف در یک سال که بآمال اسباب تخریب عایدی ده ساله آینده است و سبب اضمحلال یک اساس معتبر قدیمی که عایدات خزانه را مرتباً محفوظ می دارد مخالف صرفه دولت علیه است. امیدوارم که اولیای دولت علیه عرایض صادقانه فوق را کاملاً در تحت نظر دقت قرار داده و راضی نخواهند شد که یک اساس مهم چندین ساله منحل شود. به طوری که در فوق عرض شد فرضاً اگر اولیای دولت من غیر حق اجاره بنده را لغو نموده و شیلات را به دیگری واگذار نماید، تجارتخانه بنده به هیچوجه از اساسیه [اثاثیه] و ملزومات خود چیزی واگذار نخواهد کرد و یقیناً مستأجر جدید بدون داشتن اسباب کار نمی تواند اقدامی نماید و نتیجه آن می شود که از یک طرف چندین هزار نفر عملجات که تاکنون از این ممر اعاشه می نمودند دچار پریشانی شوند و از طرف دیگر یک عده اشخاص قاچاقچی از تراکمه ٹیل [ایل] جعفریای و آتابای و غیره وقتی که مشاهده نمودند یک صاحب کار مسلط و مستقل وجود ندارد شخصاً مشغول صید ماهی و

اختلال این کار خواهند شد و متدرجاً این منبع عایدی دولت که به زحمت در تحت نظم درآمد به کلی مختل و مخشوش [مغشوش] و مجدداً اداره کردن آن زحمات و مخارجات عمده [ای] را در برخواهد داشت. البته، خاطر مبارک اولیای دولت از اوضاع صحرای ترکمان و عادات آنها کاملاً مسبوق است که ٹیل [ایل] وحشی به سهولت تمکین به اوامر دولت یا مافوق خود نمی کنند.

حالا، ملاحظه فرمایید که وادار نمودن آنها به رعایت نظم و قواعد مقررہ اداره شیلات چقدر زحمت و تدابیر عملی لازم دارد. بدیهی است تجارتخانه بنده برای اجرای آن مقصود تا چه اندازه متحمل مخارج فوق العاده گزاف شده تا توانسته است تراکمه را به احترام حکم دولت وادار و از عادات هرزگی و چپاول بازدارد. با این حال چقدر جای تأسف است که هیئت دولت سابق هیچ یک از این اقدامات و زحمات را در مدنظر نگرفته و بدون ملاحظه من غیر حق نسخ کتورات بنده را اعلان و یک هرج و مرج تجارتي در سواحل بحر خزر تولید نمودند، به طوری که در آتیه برای اعاده نظم سابق باید متحمل زحمات و مخارج زیاد شد. دیگر اینکه چون تمام ماهی هاییکه در سواحل بحر خزر صید می شود صرف آن در خاک روسیه است به این جهت تجارتخانه بنده وسایلی برای حمل و نقل و حقوق گمرکی اتخاذ نموده که قطعاً مستأجر جدید در این موقع نمی تواند آن وسایل را برای خود تحصیل نماید. چه معافی مال التجاره لیانازف از حقوق گمرکی روسیه برطبق ماده [ای] مخصوص است که در ضمن قوانین آن مملکت قید گردیده و مسلماً این مسئله اثر کلی در نقصان عایدات شیلات برای سایرین خواهد داشت. این نکته را نیز لزوماً به عرض می رساند که ممکن است پاره [ای] اشخاص با وجود اطلاع به اشکالات این امر و عدم توانایی خود به اداره کردن شیلات داوطلب اجاره شوند؛ در این صورت تصدیق می فرمایند که قصد آنها فقط این است که اجاره را به اضافه نمودن یک مبلغی به سرمایه داران خارجی یا خود بنده واگذار نمایند و از این راه استفاده کنند. البته، اولیای دولت علیه باید متوجه این مسئله نیز شده و راضی نشوند که این طور اشخاص ماجرا طلب و دلال

وزارت امور خارجه
شماره سند: ۱۹۷
فرستنده: لیانازوف
گیرنده: وزارت امور خارجه
موضوع: شیلات بحر خزر و پیشنهادات لیانازوف
تاریخ: ۲۲ ذیقعه ۱۳۲۶
نمره: —

وزارت امور خارجه
شماره سند: ۱۹۷
تاریخ: ۱۳۲۶

صورت پیشنهادات لیانازوف

- (۱) قبل از اینکه قرار داد جدیدی راجع به شیلات با اولیای دولت علیه منعقد گردد قرارداد حالیه دارای اعتبار و اعتراضات لیانازوف به فسخ آن در قوت خود باقی خواهد بود.
- (۲) مال الاجاره عقب افتاده، موافق شرایط کتبرات تمام و کمال بدون تأخیر پرداخته می شود.
- (۳) مدت اجاره قرارداد جدید باید سی سال باشد.
- (۴) برای قرار داد جدید مال الاجاره از قرار ترتیب ذیل مقرر می شود:
 - پنج سال اول از قرار سالی یکصد و پنجاه هزار تومان - پنج سال دوم از قرار سالی یکصد و هشتاد هزار تومان
 - پنج سال سوم از قرار سالی دویست و ده هزار تومان - پنج سال چهارم از قرار سالی دویست و چهل هزار تومان
 - پنج سال پنجم از قرار سالی دویست و هفتاد هزار تومان - پنج سال ششم از قرار سالی سیصد هزار تومان
- (۵) به اضافه مال الاجاره مذکوره فوق هر ساله از منافع خالص شیلات، صدی بیست به دولت علیه واگذار خواهد شد.
- (۶) از منافع خالص شیلات سالیانه صدی دو برای مصارف خیریه و توسعه معارف در تحت اختیار هیئت دولت پرداخته می شود.
- (۷) به لیانازوف حق داده می شود که برای خود شرکا دعوت نماید و تشکیل شرکت بدهد یا کمپانی اسهام تأسیس نماید که اتباع ایران حق داشته باشند در آن کمپانی شرکت نموده و از

اسهام آن خریداری نمایند.

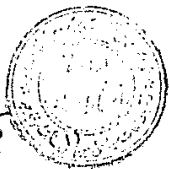
(۸) لیانازف حاضر است که در صورتی که هیئت محترم دولت نظریاتی در خصوص این پیشنهاد داشته باشد داخل مذاکره شده، نظریات هیئت دولت را در تحت مذاقه گرفته عقیده خود را راجع

به آن به عرض برساند. امضاء: مارتین لیانازف

MARTIN LIANOSOFF.

۱۹۰۲ تا ۱۹۰۳

محرمیه دهرت ی نازف

بقره اولی از قرارداد معدنی راجع به شرکت این قرارداد منعقد کرده قرارداد عالی دارا از آنجا که در آنجا است

بسیج آن دولت قریباً قریباً

(۲) مال الاجاره محبت فلهم برای شریک کسرت تمام اول بدون تأخیر پرداخت می شود

(۳) مدت اجاره قرارداد معدنی در سال پنجم

(۴) برابر قرارداد معدنی مال الاجاره از قرارداد رقب نیز می شود

بسیج سال اول از قرارداد سال سیم و پنجم از قرارداد

بسیج سال دوم از قرارداد سال سیم و پنجم از قرارداد

بسیج سال سوم از قرارداد سال سیم و پنجم از قرارداد

بسیج سال چهارم از قرارداد سال سیم و پنجم از قرارداد

بسیج سال پنجم از قرارداد سال سیم و پنجم از قرارداد

بسیج سال ششم از قرارداد سال سیم و پنجم از قرارداد

(۵) بقا تمام مال الاجاره مذکور فوق در سال از تاریخ فایده شرکت مدیریت می شود اگر کار نخواهد

(۶) از تاریخ فایده شرکت سالانه بعد از هر سال بر اساس قرارداد شرکت در مدت بقا در وقت شرکت می شود

(۷) بقا در وقت حق داده شده به بار حق شرکت در وقت نام شرکت به هر یک از سهام های شرکت در وقت

ایران حق در وقت بقا در وقت شرکت سهم دار سهام آنی نیز می باشد

(۸) بقا در وقت در وقت در وقت در وقت در وقت در وقت در وقت در وقت در وقت در وقت در وقت

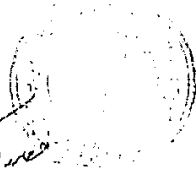
در وقت در وقت در وقت در وقت در وقت در وقت در وقت در وقت در وقت در وقت

در وقت در وقت در وقت در وقت در وقت در وقت در وقت در وقت در وقت در وقت

MARTIN LIANOSOFF.

10 سپتامبر ۱۹۱۸ 10

۴۹۸

حضرت بزرگوار حضرت آقا شرف در الممالک وزیر امور خارجه دامت شوکت
 به سرزاده محترم همراهت منجوبت بنام ...
 رسیده است ...
 به سرزاده محترم آقا شرف وزیر امور خارجه ...
 به سرزاده محترم آقا شرف وزیر امور خارجه ...
 به سرزاده محترم آقا شرف وزیر امور خارجه ...

۴۹۷

شماره سند: ۱۹۹

فرستنده: لیانازوف

گیرنده: وزارت امور خارجه

موضوع: شیلات بحر خزر و لیانازف

تاریخ: ۱۹ سپتامبر ۱۹۱۸ (۲ ذیحجه ۱۳۳۶)

نمره: —

حضور مبارک حضرت مستطاب اجل اشرف آقای مشاور الممالک وزیر امور خارجه دامت شوکت
 پس از تقدیم احترامات خود جسارت می نمایم یک نسخه سواد مراسله [ای] را که امروز
 به وزارت فواید عامه نوشته ام لفاً حضور محترم عالی تقدیم داشته و از آنجایی که حفظ و
 مسئولیت منافع اتباع خارجه مستقیماً به عهده شخص آن حضرت اشرف و وزارت امور خارجه
 است، متمنی است مراسله ملفوفه را به دقت مطالعه فرموده و مقتضای نیات عدالت خواهانه و
 قانونی که در ضمیر منیر حضرت اجل عالی مستتر است از بذل مساعدت در تعیین تکلیف
 قطعی دریغ نفرمایید. با انتظار به دریافت جواب فوری استدعا می کنم احترامات و تشکرات
 بنده را قبلاً قبول فرمایید. امضاء: مارتین لیانازف

شماره سند: ۲۰۰

فرستنده: —

گیرنده: —

موضوع: فروش سه سهم از سهام لیانازف به حاج معین‌التجار بوشهری

تاریخ: ۲۵ سپتامبر ۱۹۱۸ (۸ ذیحجه ۱۳۳۶)

نمره: —

طهران ۲۵ شهر سپتامبر سنه ۱۹۱۸

من امضاء کننده ذیل مارتین گورگیچ لیانازف به موجب این ورقه اظهار و تأیید می‌نمایم که در این تاریخ فروختم به آقای حاج معین‌التجار بوشهری، سه سهم از سهامی که متعلق به شخص این جانب و در عمل شیلات سواحل بحر خزر، از کلیه یکصد سهم که دارا هستم، ابتدا از رودخانه آستارا تا رودخانه ترک امتداد دارد با اثاثیه متعلقه این سه سهم از قبیل کشتی، کرجی، عمارات ملزومات و غیره بدون استثنا، شرحی مطابق صورت دفاتر غره ژانویه سنه ۱۹۱۷ خودمان.

قیمت سه سهم از یک صدسهم مزبور را از آقای حاج معین‌التجار بوشهری تماماً دریافت کردم. بنابراین، آقای حاج معین‌التجار بوشهری سه سهم از یکصد سهم عمل شیلات مرقوم در فوق با اثاثیه آن و نیز در نفع و ضرر آن سهم و شریک این جانب هستند. محل امضاء لیانازوف بررسی در موقا قلمی شده است.

در صحت این معامله شهادت دارم. ترجمه فارسی مطابق است با آنچه روسی نوشته شده است. مدیر تجارتخانه طومانیانس: الکساندر طومانیانس.

سواد مطابق اصل است.

۱. تکرار شده است.

۲. بایگانی اسناد وزارت امروخرارجه، سال ۱۳۳۷. ۵. ق. کارتن ۶۴، دوسبه ۴.

Г.Тегеранъ. 25 Сентября, / 8 Октябръ / 1918 года.

Я, нижеподписавшійся, Мартинъ Георгіевичъ ЛІАНОЗОВЪ, настоящимъ объявляю подтвержденъ, что сего числа продалъ Ага Хаджи Муинъ Туджаръ Бушери три пая/3% изъ ста, изъ принадлежащихъ лично мнѣ въ дѣлѣ Персидскихъ рыболовныхъ промысловъ, расположенныхъ по южному побережью Каспискаго моря отъ рѣки Астары до рѣки Атрена, и заключавшихся въ инвентарѣ, а именно, въ баркавахъ, лодкахъ, причислахъ, постройкахъ и прочей имуществъ безъ исключенія согласно книгѣ, включенныхъ по балансу на 1-ое Января 1917 года. За означенные три пая /3% изъ ста стоимось отъ Хаджи Муинъ Туджаръ Бушери полностью получилъ. Такимъ образомъ Хаджи Муинъ Туджаръ Бушари въ трехъ паяхъ /3% изъ ста въ вышеназченномъ рыболовномъ предпріятіи съ инвентаремъ, а также въ прибилахъ и убиткахъ является участникомъ.

ПОДПИСЬ: Мартинъ Георгіевичъ Ліанозовъ.

Handwritten signature and notes in Persian script.

Подпись: А. Тушинансъ.

Россійская Миссія въ Персіи сими съ приложеніемъ копійноб печати и со внесеніемъ въ книгу актовъ подл. № 169 удостовѣрять подлинность предстоющей на свѣд. обязательствъ подписи русскаго гражданина Мартинъ Георгіевича ЛІАНОЗОВА. Испущено по ст. 7 г. тарифа консульскихъ пошливъ рублей 4-25. Г.Тегеранъ, Января 28-го дня 1918 году.

За вавѣдующаго Консульскомъ

Части Россійской Миссія въ Персіи: Подпись: Н. Курсанова.

Марокъ и Печать: Россійская Миссія въ Тегеранъ.

Г.Тегеранъ.

Handwritten signature in Persian script.

نوع مورد مو مورد سیدیه بک تویس	وزارت امور خارجه اداره شماره ۱۵۴۸۹ نمره خصوصی ۲۳۹۳ کری دوسیه ۵
---	---

وزارت امور خارجه

بسم الله الرحمن الرحيم

موضوع: مزایده شیلات بحر خزر

تاریخ: ۱۶ ذی حجه ۱۳۳۶

نمره: ۱۵۷۸۹/۲۳۹۳

در جواب مرقومه آن وزارت جلیله مورخه ۴ برج اسد ۱۳۳۶ نمره ۱۶۰۶/۶۲۶ که تقاضا کرده بودند سوادى از اعلان مزایده شیلات بحر خزر مندرجه در شماره (۹) مجله فلاح و تجارت به عنوان وزیر مختار و نمایندگان رسمی دولت علیه در روسیه و قفقازیه ارسال و به آنها اخطار شود که مضمون آنرا ترجمه و در جراید محلی منتشر نموده هر یک از سرمایه داران مسلمان آن صفحات مایل به اجاره شیلات باشند به مرکز معرفی نمایند. لزوماً به زحمت اظهار می شد که به واسطه اغتشاشات روسیه و فقدان وسایل پستی و تلگرافی اجرای تقاضای آن وزارت جلیله مقدور نبوده مرهون به موقعی است که موجبات اعلام این مقصود به مأمورین دولت علیه فراهم باشد. اعتلاء الملک. امضاء: نصیرالداله، ۱۵ ذی حجه ۳۶

نصیرالداله

شماره سند: ۲۰۱
فرستنده: وزارت امور خارجه
گیرنده: وزارت فواید عامه
موضوع: مزایده شیلات بحر خزر
تاریخ: ۱۶ ذی حجه ۱۳۳۶
نمره: ۱۵۷۸۹/۲۳۹۳

وزارت فواید عامه

در جواب مرقومه آن وزارت جلیله مورخه ۴ برج اسد ۱۳۳۶ نمره ۱۶۰۶/۶۲۶ که تقاضا کرده بودند سوادى از اعلان مزایده شیلات بحر خزر مندرجه در شماره (۹) مجله فلاح و تجارت به عنوان وزیر مختار و نمایندگان رسمی دولت علیه در روسیه و قفقازیه ارسال و به آنها اخطار شود که مضمون آنرا ترجمه و در جراید محلی منتشر نموده هر یک از سرمایه داران مسلمان آن صفحات مایل به اجاره شیلات باشند به مرکز معرفی نمایند. لزوماً به زحمت اظهار می شد که به واسطه اغتشاشات روسیه و فقدان وسایل پستی و تلگرافی اجرای تقاضای آن وزارت جلیله مقدور نبوده مرهون به موقعی است که موجبات اعلام این مقصود به مأمورین دولت علیه فراهم باشد. اعتلاء الملک. امضاء: نصیرالداله، ۱۵ ذی حجه ۳۶

شماره سند: ۲۰۲

فرستنده: لیانازوف

گیرنده: وزارت فواید عامه

موضوع: شیلات بحر خزر و لیانازوف

تاریخ: ۲۶ ذی حجه ۱۳۳۶

نمره: ...

وزارت جلیله فواید عامه و تجارت و فلاح

اینک متجاوز از سه ماه است که در طهران متوقف و در این مدت پیشنهادهای متوالیه کتبی راجع به شیلات بحر خزر به وزارت جلیله فواید عامه و هیئت محترم وزرای عظام و وزارت جلیله امور خارجه تقدیم داشته و تاکنون به دریافت هیچ گونه جوابی نائل نگشته‌ام. اکنون در تحت تأثیر وضعیات ناگوار و خسارات زیادی که از رویه بی‌اعتنایی اولیای دولت علیه به این جانب و لیانازوف‌ها متوجه گشته باکمال تأثر خود را ناچار در اعتراض و اظهار تعجب از ادامه بی‌تکلیفی دیده و برای تعیین تکلیف قطعی این آخرین مراسله را نوشته، در صورتی که باز به طفره و تعلق بگذرد تمام مسئولیت خسارات و صدمات وارده مستقیماً متوجه به وزارت فواید عامه و به عهده اولیای دولت علیه ایران خواهد بود. به طوری که بر وزارت فواید عامه معلوم است موقع و فصل عملیات ماهی‌گیری رسیده و از طرفی عده زیادی که متجاوز از چندین هزار نفر عمله ایرانی و اهالی که در خدمت ماهی‌گیری هستند به واسطه بی‌تکلیفی حیران و از وحشت قطع شدن یگانه وسیله حیاتشان گرفتار سرگردانی و پریشانی شده‌اند. چندین میلیون سرمایه و تأسیسات لیانازوف‌ها نیز دستخوش خسارت گردیده، به علاوه، ضررهای وارده از بی‌تکلیفی رو به خارج از ترتیب و قانون دولت راجع به حکم غیرقانونی منع صدور مال‌التجاره‌های حاضر و موجودی لیانازوف‌ها که به گمرکات صادر شد به تنهایی چندین

کرور ضرر و خسارت آنی را سبب گردید که بالطبع مسئولیت جبران خسارات وارده متوجه اولیای دولت علیه می‌شود. با این مقدمات و سایر مسائلی که ذکرش فعلاً لزومی ندارد اگر حالت بی‌تصمیمی اولیای دولت علیه مداومت پیدا کند نه تنها وضعیات اداری لیانازوف‌ها را تهدید می‌کند، بلکه سبب متلاشی شدن تأسیسات چهل ساله [ای] که با صرف میلیونها تومان فراهم گشته و باعث از میان رفتن مهمترین پیشه صنعتی و در نتیجه مایه پریشانی چندین هزار نفر عمله‌جات ایرانی خواهد گردید؛ بلکه یک سلسله صدمات و خسارات مادی و معنوی را متوجه دولت و مملکت ایران خواهد نمود و البته خاطر عدالت مظهر اولیای دولت علیه ایران رضایت نخواهد داد که از وضعیات هرج و مرج موقتی روسیه استفاده‌های غیر مشروعی کرده در وارد کردن خسارات زیاده‌تر از آنچه تاکنون به لیانازوف‌ها و تأسیسات چهل ساله آنان وارد شده بدل جهد فرمایند.

برای همین مقصود و برای اینکه بیش از این سرمایه و تأسیسات لیانازوف‌ها دچار تهدید و خسارت نشود و چندین هزار ایرانی گرفتار سرگردانی نباشند، این جانب که در این قضایا شرکت اساسی و منافع زیاده‌تر از سایر شرکا دارم از طرف شخص خود پیشنهاد ذیل را برای دفعه آخر تقدیم داشته و تأکیداً عرض می‌کنم که برای هر نوع مذاکره [ای] که مربوط به تأمین منافع دولت علیه و مملکت ایران باشد حاضر خواهم بود. نکته [ای] را هم که لازم می‌دانم خاطر نشان کنم این است که هیچ سرمایه داری حاضر نمی‌شود چندین میلیون سرمایه خود را برای مدت و سنوات کم معطل کرده به مصرف برساند و از آنجایی که خیال توسعه دایره تأسیسات شیلات را در نظر دارم (که در نتیجه فواید آن باز عاید خزانه دولت و اهالی مملکت خواهد گشت) مدت کثرت را زیاد کرده و برای اطمینان خاطر وزارت فواید عامه و ابراز خلوص عقیدت خود صرف نظر از وجوه نقد مال‌الاجاره، دولت را در منافع خالص شریک و سهیم قرار می‌دهم. با این شرایط نه تنها حالیه، بلکه پس از خاتمه جنگ هم هیچ سرمایه‌داری نخواهد توانست با بیشتر از این مساعدت با دولت علیه اجاره و امتیاز - شیلات را عهده‌دار شود.

در خاتمه پس از تقدیم احترامات خود انتظار مساعدت حقه وزارت فواید عامه و هیئت وزرای عظام در تعیین تکلیف قطعی و دریافت جواب فوری پیشنهاد خود را ذیلاً تقدیم می‌دارم. پیشنهاد راجع به اجاره شیلات بحر خزر در مدت سی سال که این جانب شخصاً پیشنهاد می‌نمایم.

فصل اول - کلیه مال الاجاره سنه ۱۹۱۸ شیلات پس از امضای قرارداد ذیل فوراً به وزارت فواید عامه تأدیه خواهد شد.

فصل دوم - مدت قرارداد اجاره شیلات بحر خزر سی سال خواهد بود. از غره کتابر روسی ۱۹۱۸ تا آخر سپتامبر ۱۹۴۸.

فصل سوم - کلیه مبلغ مال الاجاره از بابت شیلات بحر خزر که این جانب تأدیه آن را در عرض مدت سی سال به عهده می‌گیرم، مبلغ چهارده کرور و پنجاه هزار تومان رایج ایران خواهد بود از قرار تفصیل ذیل:

- ۱ - پنج سال اول، هشتصد هزار تومان از قرار سالی یکصد و شصت هزار تومان.
 - ۲ - پنج سال دوم، نهصد و پنجاه هزار تومان از قرار سالی یکصد و نود هزار تومان.
 - ۳ - پنج سال سوم، دو کرور و یکصد هزار تومان از قرار سالی دویست و بیست هزار تومان.
 - ۴ - پنج سال چهارم، دو کرور و دویست و پنجاه هزار تومان از قرار سالی دویست و پنجاه هزار تومان.
 - ۵ - پنج سال پنجم، دو کرور و چهارصد هزار تومان از قرار سالی دویست و هشتاد هزار تومان.
 - ۶ - پنج سال ششم، سه کرور و پنجاه هزار تومان از قرار سالی سیصد و ده هزار تومان.
- فصل چهارم - به علاوه، وجوه نقد مال الاجاره مذکوره در فوق، صدی بیست و دو از کلیه منافع خالص عملکرد شیلات بحر خزر به موجب دفاتر اداری به خزانه دولت علیه تقدیم خواهد شد.
- فصل پنجم - در موقع امضای این قرارداد و تبادل اسناد این جانب حاضر خواهم بود در موضوع تأدیه یک مبلغ معین وجه نقد از بابت مال الاجاره سنوات آتیه به طور آوانس با اولیای وزارت فواید عامه داخل مذاکره شوم.

پس از تقدیم پیشنهادات فوق برای تأکید تکرار می‌نمایم که هرگاه اولیای دولت علیه در فصول و مواد فوق نظریاتی داشته باشند و یا پیشنهادهای جدی قابل اعتماد دیگری را دریافت دارند، این جانب برای مذاکره و تبادل فکر و تعاطی نظریاتی که متضمن منافع دولت باشد حاضر خواهم بود. امضاء: مارتین لیانازوف

شماره سند: ۲۰۳

فرستنده: خوشتاریا

گیرنده: وزارت امور خارجه

موضوع: نفت شمال

تاریخ: ۲۰ جمادی الثانی ۱۳۳۶

نمره: ۶۱/۱

مقام محترم وزارت جلیله امور خارجه دولت علیه ایران

اداره مرکزی شرکت سهامی تجارتي و صناعی موسوم به ایران مقیم پطروگراد از آنجایی که مایل است در ایران امور تجارتي خود را توسعه دهد و نیز چون اداره مرکزی مزبور قصد دارد در راه ترقی و تعالی و صرفه تجارت و صناعت ایران خدمتی نماید به ما امر کرده است که مطالب ذیل را از وزارت جلیله امور خارجه تحقیق کرده، نتیجه را به اداره مرکزی خود اطلاع دهیم. بنابراین، توقیراً از آن وزارت جلیله استدعا می‌نماییم که نظریات خود را راجع به مسائلی که به عرض می‌رسانیم مرقوم فرمایند؛ اولاً آیا در امتیازی که از طرف دولت علیه ایران به مسیو آکاکی خوشتاریا تبعه دولت روس برای استخراج نفت [نفت] در شمال ایران و بعضی نقاط ایالت آذربایجان اعطا شده است تغییری داده شده است یا خیر، ثانیاً آیا می‌تواند دولت علیه ایران به نظریات خود و مطابق یکی از مواد امتیازنامه شرکای جدید برای استخراج نفت در نقاط مزبوره وارد این عمل نماید یا خیر. امیدواریم وزارت جلیله امور خارجه از نتیجه این دو سؤال ما را مستحضر خواهند فرمود که مراتب [مراتب] را به اطلاع اداره مرکزی شرکت خود برسانیم. زیاده زحمت است. از طرف اداره شرکت ایران تبعه طهران! آلتونین امضاء

حاشیه:

کابینه ضبطی است.

ТОВАРИЩЕСТВО С ОГРАНИЧЕННОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТЬЮ
 «ИРАНЪ»
 Тегеранское Отделение
 ۱۱۱۱

شماره سند: ۲۰۴

فرستنده: سفارت ایران در برلن

گیرنده: وزارت امور خارجه
 موضوع: واگذاری امتیاز معادن شمال از سوی خوشتاریا به انگلیسیها (سواد)
 تاریخ: ۲۵ رجب ۱۳۳۶
 نمره: ۱۲۴۵

بسم الله الرحمن الرحيم
 این سند در تاریخ ۲۵ رجب ۱۳۳۶ در تهران صادر گردید و در آنجا در خصوص واگذاری امتیاز معادن شمال از سوی خوشتاریا به انگلیسیها (سواد) بحث شده است.
 این سند در تاریخ ۲۵ رجب ۱۳۳۶ در تهران صادر گردید و در آنجا در خصوص واگذاری امتیاز معادن شمال از سوی خوشتاریا به انگلیسیها (سواد) بحث شده است.
 این سند در تاریخ ۲۵ رجب ۱۳۳۶ در تهران صادر گردید و در آنجا در خصوص واگذاری امتیاز معادن شمال از سوی خوشتاریا به انگلیسیها (سواد) بحث شده است.

از برلن

به وزارت خارجه خبر رسیده دولت علیه امتیاز کلیه معادن گیلان، مازندران، استرآباد را توسط یک نفر تبعه روس به انگلیسیها داده است. از تفصیل سؤال و می نویسد این کار به تسهیل حصول استقلال اقتصادی لطمه می زند. تلگرافات مراسلات رسیدند. ۲۲ رجب، نمره ۱۱۱۶، حسینقلی!

حاشیه:

- اداره تحریرات روس، مبادا خوشتاریا امتیاز خود را به انگلیسیها واگذار کرده باشد. سواد این تلگراف را به وزارت فواید عامه بفرستید.
- رمزاً از کارگزار گیلان تحقیق شود.

Société Anonyme «IRAN»

Handwritten signatures and stamps at the bottom of the document.

وزارت امور خارجه
اداره اداره
مورثه ۲۸ ج ۱۳۳۶
نمبر ۱۲۴۵
ص ۵

از برلین

بازارت برلین رسید. در قسم اعزاز کلیه معادن گیلان از معادن
و از طرف کمیته تجویز و منسوخ داد. است از تقصیر سران برلین
اینجا به تسویه حساب استقلال اقتصاد نظم از نظر تفرقات بر
رسید. ۲۲ رجب ۱۳۳۶ حسنیه

۴-۵
وزارت
اداره تجارته روس
اعمال تجارته بافقدها و دیگر
اداره مکر از راه وزارت
فرمانده امور فوسر

Handwritten signature and stamp

شماره سند: ۲۰۵
فرستنده: وزارت امور خارجه
گیرنده: وزارت فلاح و تجارت و فواید عامه
موضوع: واگذاری امتیاز معادن شمال از سوی خوشتاریا به انگلیسیها
تاریخ: ۲۰ رمضان ۱۳۳۶
نمبره: ۱۵۳۴۸/۳۳۸۰

به وزارت فلاح و تجارت و فواید عامه

تلگراف رمزی از وزیر مختار دولت علیه از برلین راجع به معادن گیلان و سازندگان و
استرآباد به وزارت امور خارجه رسیده که اینک لزوماً سواد آنرا برای استحضار آن وزارت جلیله
لفاً ارسال می دارد. وزارت خارجه تصور می کند این مسئله راجع به بعضی امتیازاتی است که
خوشتاریا از دولت به پاره [ای] وسایل تحصیل نموده و حالا به انگلیسیها واگذار نموده و یا
می خواهد واگذار کند. برای جلوگیری از این اقدام مشارالیه و الغای امتیازات او که بدون تصویب
و تصدیق مجلس شورای ملی و دارای اعتبار نیست. بهتر این است آن وزارت جلیله همان طور
که در مجله فلاحی نوشته شده بعد از تبادل افکار با هیئت محترم دولت اعلان لازم صادر و به
وسیله روزنامه ایران منتشر نمایند تا در آتیه اشکالاتی برای اولیای دولت فراهم نشود. امضاء:
نصیرالدوله، ۱۴ رمضان ۳۶. اعتلاء الملک.

نوع مسوده - موضوع مسوده	وزارت امور خارجه	نمبره عمومی - ۱۵۳۴۸
مستند	اداره	نمبره خصوصي - ۲۳۸
تاریخ - ۲۰ مه ۱۳۳۶	تاریخ - ۲۰ مه ۱۳۳۶	کارتن - ۱۵
تاریخ - ۲۰ مه ۱۳۳۶	تاریخ - ۲۰ مه ۱۳۳۶	دوسيه - ۱۲

موضوع: راه آهن ماکو و تخلیه این شهر از نظامیان روس
 تاریخ: ۸ جدی ۱۳۳۶ (۱۴ ربیع الاول ۱۳۳۶)
 شماره: ۲۸۰

مقام منبع وزارت جلیله امور خارجه

از قراری که امروز آقای اقبال السلطنه به چاکر اظهار می نمودند گویا رئیس تمندوفر که صاحب منصب نظامی است به معظم الیه گفته بود که کارهای ما در اینجاها تمام شده و خیال داریم به جهت محافظت راه تمندوفر جمعی از سالدات ارمنی و گرجی به ماکو آورده و در استاسیونها استخدام نماییم و آقای اقبال السلطنه اعتراض کرده بود و بعد صاحب منصب مذکور خواهش کرده که شما خودتان سیصد نفر از اهالی ماکو معین کنید که موجب آنها را ما بدهیم و آنها هم راهها را محافظت نمایند. باز معظم الیه موافقت [موافقت] نکرده و جواب داده که شما خودتان به جهت محافظت راه از مسلمانهای قفقاز بیاورید و استخدام نمایید و گویا به این قرار اخیر موافقت شده است. محض اطلاع عرض شد. کارگزار ماکو، میرزا آقا. امضاء. سجع مهر: کارگزاری مهام ماکو

مهر و امضا

مستند

تاریخ

مهر و امضا

شماره سند: ۲۰۶
 فرستنده: کارگزاری ماکو
 گیرنده: وزارت امور خارجه
 موضوع: راه آهن ماکو و تخلیه این شهر از نظامیان روس
 تاریخ: ۸ جدی ۱۳۳۶ (۱۴ ربیع الاول ۱۳۳۶)
 شماره: ۲۸۰

مقام منبع وزارت جلیله امور خارجه

از قراری که امروز آقای اقبال السلطنه به چاکر اظهار می نمودند گویا رئیس تمندوفر که صاحب منصب نظامی است به معظم الیه گفته بود که کارهای ما در اینجاها تمام شده و خیال داریم به جهت محافظت راه تمندوفر جمعی از سالدات ارمنی و گرجی به ماکو آورده و در استاسیونها استخدام نماییم و آقای اقبال السلطنه اعتراض کرده بود و بعد صاحب منصب مذکور خواهش کرده که شما خودتان سیصد نفر از اهالی ماکو معین کنید که موجب آنها را ما بدهیم و آنها هم راهها را محافظت نمایند. باز معظم الیه موافقت [موافقت] نکرده و جواب داده که شما خودتان به جهت محافظت راه از مسلمانهای قفقاز بیاورید و استخدام نمایید و گویا به این قرار اخیر موافقت شده است. محض اطلاع عرض شد. کارگزار ماکو، میرزا آقا. امضاء. سجع مهر: کارگزاری مهام ماکو

شده صلیبهای چوبی را برده و سوزانیدند و چند روز قبل اهالی ماکو مصمم بوده‌اند که به محله آرامنه هجوم نمایند کیفیت را قونسول روس شفهاً به بنده خبر داد و جلوگیری را خواش نمود. فدوی در نزد آقای اقبال السلطنه اقدامات لازمه کرده چندین نفر تفنگچی برای محافظه به محله ارمنی‌ها فرستاده و خودم نیز با تجار و ریش سفیدان ماکو شبانه ملاقات کرده و منع و جلوگیری جهلا را از تجار خواش کردم و قول گرفتم و بحمدلله [بحمدالله] حال چهار روز است که وقوعاتی نشده است. امیدوارم که از هر جهت از اهالی جلوگیری شود. ولی نوکر مآبها قیامت می‌نمایند و هر روز از ماکو الی شاه تختی در ارض [عرض] راه از استاسیونهای راه تمدنوفر آهن‌آلات و تخته و اخشاب را غارت کرده و می‌برند. شش روز قبل رئیس کل راه آهن ماکو و بایزید مقیم شاه تختی به ماکو وارد و دو شب به آقای اقبال السلطنه مهمان بوده و در بین خودشان با آقای اقبال السلطنه مذاکره کرده و مقاوله نامه نوشته و خط آهن را از حدودکنار ارس الی حدود عثمانی محافظه راه را به حکومت ماکو تودیع نموده بوده، بعد از ختم عمل محض اینکه چاکر نیز مطلع باشم فدوی را هم به مجلس خودشان دعوت کردند و مقاوله نامه را که عبارت از پنج شش بند تنظیم کرده بودند به بنده نشان دادند و خواندم و خلاصه آن این است که عرض می‌نماید. (محافظه این راه آهن ماکو را از حدود شاه تختی الی حدود خاک بایزید به آقای اقبال السلطنه واگذار و همه استاسیونها را با همه اسباب و ادوات موجوده به آقای اقبال السلطنه موقتاً واگذار نمودم و آقای اقبال السلطنه نیز محافظت تمام این راه و استاسیونها را قبول نمودند و رئیس راه آهن نیز متعهد می‌شود که موجب معینه عموم محافظین این خط و دو نفر نایب و یک نفر رئیس و یک نفر معاون و چندین نفر سواری را در اول هر ماه به آقای اقبال السلطنه پیشکی داده و پرداخت نماید و تا اینکه رئیس راه آهن به تفلیس رفته و کیفیت این راه را با رؤسای قفقاز مذاکره نماید و از آنجا هم با اولیای دولت علیه ایران در خصوص راه مخابره و قراری بدهند و یا اینکه به صورت دیگر عمل این راه را به نتیجه برسانند و اگر در دادن حقوق مأمورین راه تعلق شود این مقاوله فسخ خواهد شد).

و این مقاوله نامه را طرفین مهر کرده به همدیگر ردوبدل نمودند و بعد از ختم این مقاوله

رئیس مشارالیه به طرف بایزید عزیمت نمود که عمل راه آهن خاک عثمانی را هم تأمین و نتیجه داده با افراد نظامیه روس به ماکو مراجعت و به روسیه عزیمت نمایند. هنوز مشارالیه از بایزید مراجعت نکرده و در صورتی که کیفیت تعویض راه به آقای اقبال السلطنه پنج روز است در همه جا اعلان شده، با این حال دیشب خبر آوردند که قریب هفت ورس خط تمدنوفر در بین قراء (قره‌باغ و هندوار) تخریب و تخته‌های راه را قدری و دو عدد ریل آهن را کشیده و برده‌اند و حالا امروز قرار شده است که تا رئیس راه به ماکو وارد نشده یک نفر صاحب منصب فردا برود و این راه را تعمیر نماید و غیر از این خبر است که بعضی اکراد و اهالی به منصب خود و بعضیها هم به تحریک خوانین به استاسیونها هجوم و اکثر بناها را خراب و آهن آلات و اخشاب را هرچه به دستشان می‌افتد و می‌برند.

از روز ورود الی حال، مکرر در زمان ملاقات به آقای اقبال السلطنه اظهار کرده‌ام که این راه آهن به دولت ایران ترک خواهد شد و باید به جدیت این راه را محافظت نمود چه فایده که به معظم الیه تأثیر نکرده و این گونه وقوعات ظهور می‌نماید و حالا نیز به مناسبت این گونه هجوم و نهب و غارت متوالیه به معظم الیه اظهار می‌نمایند که دوام این نهب غارت در آتیه ضررهای کلی به دولت وارد خواهد آورد و در ادعای خسارات ایرانیه برای اولیای دولت اسباب حرف و مشکلات فراهم خواهد آورد. به هر طور است باید که از این گونه تجاوزات جلوگیری کرده و این راه را محافظت نمایند. غیر از اینکه این شایعه دروغ است کسی جرأت ندارد و نمی‌توانند جسارتی نمایند، جواب دیگر نمی‌شنوم و حال آنکه این وقوعات روزبروز توالی و دوام می‌نمایند. محض اطلاع خاطر مبارک جسارت نمود. کارگزار ماکو^۱

حاشیه:

- اداره روس - نمره ۴۷۱۶-۲۸ جمادی الثانی ۳۶

شماره سند: ۲۰۹

فرستنده: وزارت امور خارجه

گیرنده: کارگزاری آذربایجان

موضوع: حفاظت راه آهن جلفا ماکو

تاریخ: ۱۰ جمادی الثانی ۱۳۳۶

نمره: ۱۶۶

تبریز - توسط کارگزاری کل ایالت جلیله آذربایجان

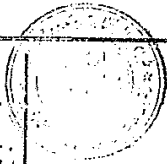
از قرار اطلاعات واصله گویا اقبال السلطنه درصدد است محرمانه محافظه راه آهن را خود به عهده گرفته و محافظین راه را از شاه تختی الی حدود عثمانی از ایرانیها استخدام کند. این نیت بدنیست ولی گویا مأمورین راه آهن که سالدات و صاحب منصبان روسی هستند در استاسیونها خواهند ماند و اغلب شبها اقبال السلطنه در اندرون خود با قنسول روس خلوت کرده مذاکره محرمانه می نماید. به وسایل ممکنه مقتضی است مشارالیه را از این قسمت دوم متذکر فرمایید که از جاده مستقیم منحرف نشده و تعلیمات دولت را به موقع اجرا گذارد.^۱

حاشیه:

- رمز شود اعتلاء الملک

۱. بایگانی اسناد وزارت امور خارجه، سال ۱۳۳۶ هـ. ق، کارتین ۴۲، دوسیه ۳۴.

نوع مسوده: محرمانه	وزارت امور خارجه	نمره عمومی: ۱۶۶
موضوع مسوده: ...	اداره روس	نمره خصوصی: ...
سویه: ...	تاریخ: ۱۰ جمادی الثانی ۱۳۳۶	کارتین: ...
بالک ویس کنده: ...		دوسیه: ...

تبریز - توسط کارگزاری کل ایالت جلیله آذربایجان

از قرار اطلاعات واصله گویا اقبال السلطنه درصدد است محرمانه محافظه راه آهن را خود به عهده گرفته و محافظین راه را از شاه تختی الی حدود عثمانی از ایرانیها استخدام کند. این نیت بدنیست ولی گویا مأمورین راه آهن که سالدات و صاحب منصبان روسی هستند در استاسیونها خواهند ماند و اغلب شبها اقبال السلطنه در اندرون خود با قنسول روس خلوت کرده مذاکره محرمانه می نماید. به وسایل ممکنه مقتضی است مشارالیه را از این قسمت دوم متذکر فرمایید که از جاده مستقیم منحرف نشده و تعلیمات دولت را به موقع اجرا گذارد.^۱

حاشیه:
- رمز شود اعتلاء الملک

www.tabarestan.info
تبرستان

شماره سند: ۲۱۰
فرستنده: اداره گمرکات
گیرنده: وزارت مالیه

موضوع: قایق رانی در رودارس (سواد گزارش)

تاریخ: ۲۹ عقرب ثیلان ثیل ۱۲۹۶ (۲ صفر ۱۳۳۶ ه. ق)

نمره: $\frac{۶۸۲}{۱۳۳۶}$ (۲۶۳۲)

وزارت جلیله مالیه

با نهایت توقیر از حضور محترم مستدعی است تصمیم اتخاذیه راجع به موضوع راپرت بیست و هفتم سپتامبر گذشته نمره ۴۷۳۸ این اداره را در خصوص تأسیس سرویس عبور و مرور از رود ارس به وسیله، قایق فی مابین پست گمرکی هراس و سرحد روس اشعار فرمایند. عقیده رئیس ایالتی گمرکات تبریز آن است که باید صدور اجازه تأسیس و استنفاع از سرویس مزبور را مقید به این شرط نمود که اهالی هراس نظریه اینکه از این معبر استفاده خواهند کرد عمارتی مشتمل بر دو اتاق به جهت گمرک ایران ساخته و مال الاجاره آنرا ماهی پنج الی هفت تومان قرار داده و اجاره نامه لااقل به جهت مدت پنج سال در بین مبادله شود. (هنس).
سواد مطابق اصل است، سجع مهر وزارت مالیه.

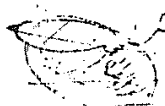
وزارت مالیه (۵۲۸)

اداره گمرکات
سواد شماره اداره گمرکات تبریز -
مورخه ۲۹ عقرب ثیلان ۱۲۹۶
سند ۲۱۰

وزارت مالیه

با نهایت توقیر از حضور محترم مستدعی است تصمیم اتخاذیه راجع به موضوع راپرت بیست و هفتم سپتامبر گذشته نمره ۴۷۳۸ این اداره را در خصوص تأسیس سرویس عبور و مرور از رود ارس به وسیله، قایق فی مابین پست گمرکی هراس و سرحد روس اشعار فرمایند. عقیده رئیس ایالتی گمرکات تبریز آن است که باید صدور اجازه تأسیس و استنفاع از سرویس مزبور را مقید به این شرط نمود که اهالی هراس نظریه اینکه از این معبر استفاده خواهند کرد عمارتی مشتمل بر دو اتاق به جهت گمرک ایران ساخته و مال الاجاره آنرا ماهی پنج الی هفت تومان قرار داده و اجاره نامه لااقل به جهت مدت پنج سال در بین مبادله شود. (هنس).
سواد مطابق اصل است، سجع مهر وزارت مالیه.

شماره سند: ۲۱۲

فرستنده: وزارت امور خارجه

گیرنده: وزارت مالیه

موضوع: قایق رانی در رود ارس

تاریخ: ۱۶ صفر ۱۳۳۶

نمره: ۹۶۶/۴۹۶

به وزارت مالیه

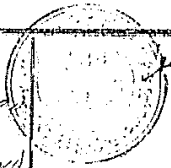
در جواب مرقومه محترمه مورخه ۶ برج قوس نمره ۲۶۳۲۱ راجع به تأسیس سرویس عبور و مرور از رود ارس به وسیله قایق فی مابین پست گمرکی هراس و سرحد روس زحمت افزا می شود که در این باب برطبق مرقومه اولیه آن وزارت جلیله با سفارت روس مذاکره شد. سفارت در این باب اشکالی نمی بیند؛ ولی محض آنکه از پاره [ای] اشکالات در آتیه جلوگیری شود وزارت خارجه مراتب را به کارگزاری کل آذربایجان نوشته و خواسته است که در آنجا هم به موقع لازمه مذاکره شده و هرگاه محظوراتی مشاهده کند به اقدامات محلی رفع و نتیجه را اطلاع دهد. پس از وصول جواب کارگزاری مراتب را به اشعار خاطر محترم اولیای آن وزارت جلیله خواهد رسانید. امضاء نصیرالدوله

حاشیه:

۱۶ - صفر ۲.

۱. بایگانی اسناد وزارت امور خارجه، سال ۱۳۳۶ هـ. ق، کارت ۴۲، دوسیه ۱۳.
 ۲. برای اطلاع بیشتر در باره این موضوع به سند شماره ۲۲۷ نیز مراجعه شود.

نمره عمومی	وزارت امور خارجه	نوع سوده گمرک
نمره خصوصی	اداره	موضوع سوده
کارتن	تاریخ	صیغه
دوسیه	شماره	پیک نویس کننده

۱۶
 وزارت مالیه
 در جواب مرقومه محترمه مورخه ۶ برج قوس نمره ۲۶۳۲۱ راجع به تأسیس سرویس عبور و مرور از رود ارس به وسیله قایق فی مابین پست گمرکی هراس و سرحد روس زحمت افزا می شود که در این باب برطبق مرقومه اولیه آن وزارت جلیله با سفارت روس مذاکره شد. سفارت در این باب اشکالی نمی بیند؛ ولی محض آنکه از پاره [ای] اشکالات در آتیه جلوگیری شود وزارت خارجه مراتب را به کارگزاری کل آذربایجان نوشته و خواسته است که در آنجا هم به موقع لازمه مذاکره شده و هرگاه محظوراتی مشاهده کند به اقدامات محلی رفع و نتیجه را اطلاع دهد. پس از وصول جواب کارگزاری مراتب را به اشعار خاطر محترم اولیای آن وزارت جلیله خواهد رسانید. امضاء نصیرالدوله

نصیرالدوله

شماره سند: ۲۱۳

فرستنده: وزارت مالیه

گیرنده: وزارت امور خارجه

موضوع: قایق رانی در رود ارس

تاریخ: ۳ برج حمل ۱۳۳۶ (۹ جمادی الثاني ۱۳۳۶)

نمره: ۳۹۲۵۶

وزارت جلیله امور خارجه

با عطف توجه اولیای آن وزارت جلیله به مندرجات مرقومه محترمه جوابیه نمره (۹۶۶/۴۹۶) مورخه ۱۸ صفر راجع به تأسیس سرویس عبور و مرور از رود ارس به وسیله قایق فی مابین پست گمرکی هراس و سرحد روس متمنی است مقرر فرمایید اگر از کارگزاری آذربایجان در جواب آن وزارت جلیله راپورتی رسیده است، سوادش را به وزارت مالیه ارسال دارند تا از اقداماتی که به عمل آمده مستحضر و به اداره گمرکات جواباً اعلام گردد. چنانچه تاکنون نرسیده باشد مقرر خواهید فرمود مطالبه جواب شود که زیاده از این در این مسئله تأخیر نشده باشد. امضاء: سجع مهر: وزارت مالیه

حاشیه:

- اداره روس

وزارت مالیه

اداره: کاسپیه

دائرة: ...

نمره: ۴۹۲۵

رودت عبور ارس

بتاریخ: ۲۰ برج خرداد ۱۳۳۶
ضمیمه

بخط نوبه ایله آذربایجان پست مقرر نموده چنانچه در ۲۹ و ۳۰ و ۳۱ صفر ۱۳۳۶ مورخه ۱۸ صفر ۱۳۳۶
در رود ارس بسطه قایق پست گمرک ارس و در هر یک شصت نفر از اهل آنجا گذرانده اند
آذربایجان پست مقرر رسیده است و ارس را وزارت مالیه ارسال دارند تا از اقداماتی که به عمل آمده
مقرر فرمایید تا از اقداماتی که به عمل آمده مستحضر و به اداره گمرکات جواباً اعلام گردد. چنانچه تاکنون نرسیده باشد مقرر خواهید فرمود مطالبه جواب شود که زیاده از این در این مسئله تأخیر نشده باشد. امضاء: سجع مهر: وزارت مالیه

اداره ارس

شماره سند: ۲۱۴

فرستنده: وزارت امور خارجه

گیرنده: کارگزاری آذربایجان

موضوع: قایق رانی در رود ارس

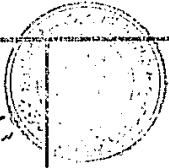
تاریخ: ۲۹ جمادی الثانی ۱۳۳۶

نمره: ۹۴۳۴/۴۴۲۰

به کارگزاری آذربایجان

در تاریخ ۸ شهر صفر هذه السنه شرحی به نمره ۵۷۲۶/۲۸۹۶ راجع به تأسیس سرویس قایق رانی در رود ارس فی مابین پست گمرکی هراس و سرحد روس به آن کارگزاری اشعار داشته و برطبق تقاضای وزارت جلیله مالیه و تصویب وزارت فواید عامه تأکید نموده بود به وسایل مقتضیه اجازه این امر را تحصیل نمایند. تاکنون جواب این مسئله را ننوشتاید و اینک از وزارت جلیله مالیه مطالبه جواب نموده اند. علی هذا، لازم است اقدامات سریع در این خصوص نموده، اجازه ای [که خواسته اند تحصیل نموده، مراتب را فوراً اطلاع دهید که به وزارت مالیه ابلاغ شود. امضا نصیرالدوله ۲۸ جمادی الثانی ۳۶ (اعتلاءالملک)

نوع مسوده: <u>تعمیر</u>	وزارت امور خارجه	نمره عمومی: <u>۳۴۲</u>
موضوع مسوده: <u>تعمیر</u>	اداره: <u>تعمیر</u>	نمره خصوصی: <u>۳۴۲</u>
صحبته: <u>تعمیر</u>	تاریخ: <u>۲۹ جمادی الثانی ۱۳۳۶</u>	کارتن: <u>۳۴۲</u>
پاک نویس کشف: <u>تعمیر</u>		دوسبه: <u>۳۴۲</u>

بکارگزاری آذربایجان
 در تاریخ ۸ شهر صفر هذه السنه شرحی به نمره ۵۷۲۶/۲۸۹۶ راجع به تأسیس سرویس قایق رانی در رود ارس فی مابین پست گمرکی هراس و سرحد روس به آن کارگزاری اشعار داشته و برطبق تقاضای وزارت جلیله مالیه و تصویب وزارت فواید عامه تأکید نموده بود به وسایل مقتضیه اجازه این امر را تحصیل نمایند. تاکنون جواب این مسئله را ننوشتاید و اینک از وزارت جلیله مالیه مطالبه جواب نموده اند. علی هذا، لازم است اقدامات سریع در این خصوص نموده، اجازه ای [که خواسته اند تحصیل نموده، مراتب را فوراً اطلاع دهید که به وزارت مالیه ابلاغ شود. امضا نصیرالدوله ۲۸ جمادی الثانی ۳۶ (اعتلاءالملک)

شماره سند: ۲۱۵

فرستنده: کارگزاری انزلی

گیرنده: کارگزاری گیلان

موضوع: فروش جزیره معتمدی

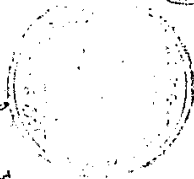
تاریخ: ۲۲ صفر ۱۳۳۶

نمره: ۱۱۰۴

کارگزاری جلیله گیلان

در جواب نمره ۲۱۳۶ راجع به فروش جزیره معتمدی زحمت افزا می‌گردد که موافق اظهارات میرزا حسنخان اخوی حسینخان معتمد، تا حال دو نفر خریدار برای جزیره مزبوره یافت شده که تبعه روس می‌باشند و موافق مقررات عهدنامه آنها هم حق خرید ملک در ایران ندارند. بدین واسطه است که جزیره تا حال به فروش نرفته، لذا در تانی آن جزیره در توقیف کارگزاری گذاشته شد. (کفیل کارگزاری) (محل مهر کارگزاری). سواد مطابق اصل است. رئیس دفتر کارگزاری گیلان. امضاء.

مستند به سند شماره ۲۱۵
 اعلام شد که کارگزاری انزلی
 در تاریخ ۲۲ صفر ۱۳۳۶
 نمره ۱۱۰۴

کارگزاری گیلان
 کارگزاری جلیله

در جواب نمره ۲۱۳۶ راجع به فروش جزیره معتمدی زحمت افزا می‌گردد که موافق اظهارات میرزا حسنخان اخوی حسینخان معتمد، تا حال دو نفر خریدار برای جزیره مزبوره یافت شده که تبعه روس می‌باشند و موافق مقررات عهدنامه آنها هم حق خرید ملک در ایران ندارند. بدین واسطه است که جزیره تا حال به فروش نرفته، لذا در تانی آن جزیره در توقیف کارگزاری گذاشته شد. (محل مهر کارگزاری) (محل مهر کارگزاری). سواد مطابق اصل است. رئیس دفتر کارگزاری گیلان. امضاء.

وزارت امور خارجه
کارگذاری مهم خارجه گیلان
تاریخ: ۲۱ مرداد ۱۳۳۶
نمره: ۱۷۴۵

مقام منبع وزارت امور خارجه

در جواب دستخط مبارک نمره ۱۴۰۶۹/۱۵۲۷ راجع به فروش جزیره معتمدی جسارت
به عرض می نماید که در تعقیب تأکیدات سابقه اخیراً نیز شرحی به کارگزاری انزلی نوشته شده که
نتیجه اقدام خود را در این موضوع راپورت دهد. اینک سواد شرحی که جواباً به این کارگزاری
رسیده، برای اطلاع خاطر مبارک لفاً تقدیم می دارد. نظر به اینکه عجزاً از اتباع ایران کسی
مشتری جزیره مزبوره نیست و به اتباع خارجه هم موافق مقررات عهدنامه نمی توان معامله
نمود؛ لهذا، تا وقتی که مشتری از اتباع داخله برای جزیره پیدا نشود باید توقیف بوده باشد.
امضا. سجع مهر: کارگزاری گیلان.

دایره کارگزاری

شماره سند: ۲۱۶

فرستنده: کارگزاری گیلان

گیرنده: وزارت امور خارجه

موضوع: فروش جزیره معتمدی

تاریخ: ۲۱ قوس / ۲۷ صفر ۱۳۳۶

نمره: ۱۷۴۵

مقام منبع وزارت جلیله امور خارجه

در جواب دستخط مبارک نمره ۱۴۰۶۹/۱۵۲۷ راجع به فروش جزیره معتمدی جسارت
به عرض می نماید که در تعقیب تأکیدات سابقه اخیراً نیز شرحی به کارگزاری انزلی نوشته شده که
نتیجه اقدام خود را در این موضوع راپورت دهد. اینک سواد شرحی که جواباً به این کارگزاری
رسیده، برای اطلاع خاطر مبارک لفاً تقدیم می دارد. نظر به اینکه عجزاً از اتباع ایران کسی
مشتری جزیره مزبوره نیست و به اتباع خارجه هم موافق مقررات عهدنامه نمی توان معامله
نمود؛ لهذا، تا وقتی که مشتری از اتباع داخله برای جزیره پیدا نشود باید توقیف بوده باشد.
امضا. سجع مهر: کارگزاری گیلان.

حاشیه:

- اداره تحریرات عهدنامهها مربوط به دایره انگلیس است.

Modele .6		شماره سند: ۲۱۸	
نمره کتاب: ۶۷۶		اداره تاكراي دولت عيه ايران	
تاریخ وصول	توصیحات	عدد کلمات تاریخ اصل	نمره کتاب
۱۳۳۶		۱۴۱۸۳۳	۲۱
اسم گیرنده		نمره تلگراف	۲۱

وزارت فرودگاه هواپیمایی تهران - ۱۳۳۶
 قسمت عمومی دفتر اسناد و اسنادات
 و انبار اسنادات - شماره سند: ۲۷۸۱ - دفتر اسنادات

سید علی حسینی
 رئیس دفتر اسنادات

شماره سند: ۲۱۸

فرستنده: کارگزاری رشت

گیرنده: وزارت امور خارجه

موضوع: فروش جزیره معتمدی (تلگراف)

تاریخ: ۲ حوت (۸ جمادی الاول) ۱۳۳۶

نمره: ۲۷۸۱

وزارت خارجه دستخط تلگراف نمره ۲۶۲۰ زیارت تحقیقات کافی به عمل آمد. قیمت جزیره معتمدی اساساً بیش از این مبلغ است، لیکن به هیچ وجه در رشت و انزلی عجزاً مشتری ندارد. نمره ۲۷۸۱، فدوی مهدی فرخ!

حاشیه:

- اداره انگلیس.

- اداره روس.

- راجع به اداره روس است.

فرستنده: سفارت ایران در پاریس

گیرنده: وزارت امور خارجه

موضوع: اوضاع اروپا در اواخر جنگ و قدرت یابی امریکا

تاریخ: —

نمره: —

از پاریس

تشکیل کابینه جدید حسن اثر کرده تا حال دولت ایران موقع را به اتلاف وقت می گذراند. تمام دول ضعیف هریکی به اسمی موانع بزرگتری را رفع کرده و از اوضاع حالیه استفاده کرده و قوه لازم را که تنها وسیله حفظ استقلال مملکت است تهیه می کنند. اقل از چین باید سرمشق برداشت. دولت آمریکا اهمیت فوق العاده به هم رسانده، تمام دول بزرگترین رجال خودشان را مأمور آنجا می کنند. باید دولت علیه کسی را که در آنجا مقام وزارت داشتند و از هر جهت بصیرت لایق معرف ایران در تمام امریکا و باب رئیس جمهوری باشد مأمور آنجا بکنند. باید این قلیل اشخاص امروز محض فداکاری در راه وطن این خدمت را قبول نمایند. از اشخاص مثل مستشار الدوله، مومتن الملک، مخبر السلطنه، ممتاز الملک، معین الوزاره با اجزای فعال معجلاً روانه امریکا بشوند. ثانی در این باب و یا تعیین کسی که دارای این صفات نباشد عین خطا و مایه ندامت خواهد شد. در اینجا به توسط سفیر کبیر پاره [ای] اقدامات در امریکا شده و می شود. عقیده سفیر کبیر هم همان است که عرض شد. منتظر جواب این تلگراف هستم. نمره ۸۴ صمد

حاشیه:

اداره کابینه

وزارت امور خارجه

اداره

مورخه

نمره

ضمیمه

در پاریس

تسکین کابینه جدید حسن اثر کرده تا حال دولت ایران موقع را به اتلاف وقت می گذراند. تمام دول ضعیف هریکی به اسمی موانع بزرگتری را رفع کرده و از اوضاع حالیه استفاده کرده و قوه لازم را که تنها وسیله حفظ استقلال مملکت است تهیه می کنند. اقل از چین باید سرمشق برداشت. دولت آمریکا اهمیت فوق العاده به هم رسانده، تمام دول بزرگترین رجال خودشان را مأمور آنجا می کنند. باید دولت علیه کسی را که در آنجا مقام وزارت داشتند و از هر جهت بصیرت لایق معرف ایران در تمام امریکا و باب رئیس جمهوری باشد مأمور آنجا بکنند. باید این قلیل اشخاص امروز محض فداکاری در راه وطن این خدمت را قبول نمایند. از اشخاص مثل مستشار الدوله، مومتن الملک، مخبر السلطنه، ممتاز الملک، معین الوزاره با اجزای فعال معجلاً روانه امریکا بشوند. ثانی در این باب و یا تعیین کسی که دارای این صفات نباشد عین خطا و مایه ندامت خواهد شد. در اینجا به توسط سفیر کبیر پاره [ای] اقدامات در امریکا شده و می شود. عقیده سفیر کبیر هم همان است که عرض شد. منتظر جواب این تلگراف هستم. نمره ۸۴ صمد

۱۳۳۷ ه. ق

۱۳۳

صمد

وزارت امور خارجه
اداره رمز دائره
مورخه ۲ محرم ۱۳۳۷
نمره ۱۰
ضمیمه

در اسناد سول
بعد از تکلیف صلح بلغار و وضع عثمانی بسیار متزلزل همه قسم احتمال می رود

اداره رمز
شماره

این اسناد در تاریخ ۱۳۳۷ در کارتن ۶۶، دوسیه ۲.

شماره سند: ۲۲۰

فرستنده: سفارت ایران در اسلامبول

گیرنده: وزارت امور خارجه

موضوع: وضع متزلزل عثمانی بعد از جنگ (رمز)

تاریخ: ۲ محرم ۱۳۳۷

نمره: ۱۰

از اسلامبول

بعد از تکلیف صلح بلغار، وضع عثمانی بسیار متزلزل، همه قسم احتمال می رود. نمره

۷۷ محمود.

حاشیه:

- اداره عثمانی ضبطی است.

- ۱۵ ربیع الاول ۱۳۳۷ به اداره رسیده است.

شماره سند: ۲۲۲

فرستنده: سفارت ایران در لندن

گیرنده: وزارت امور خارجه

موضوع: صلح ورسای (رمز)

تاریخ: ۵ محرم ۱۳۳۷

نمره: ۲۱

از لندن

بعد از شکستهای عثمانی و واقعه بلغار اخبار مختلف به اینجا می‌رسد. گاهی می‌گویند بعضی عمال عثمانی به طور غیر رسمی تکلیف صلح به دول مؤتلفه نموده‌اند. گاهی می‌گویند بین احزاب در اسلامبول اختلافات پیدا شده و کابینه طلعت پاشا افتاده در دوایر دیپلوماسی خبر صحیحی نیست. لزوم اطلاع از اوضاع حقیقی عثمانی برای ایران را اولیای دولت بهتر می‌دانند و یقین است با وسایلی که دارند کسب اطلاع می‌نمایند. تکلیف صلح دولت آلمان و جواب رئیس جمهوری امریکا را در اختیار روطر ملاحظه فرموده‌اید. این مذاکرات معلوم نیست عجالاً چه نتیجه بدهد ولی به عقیده مطلعین موقع صلح را نزدیکتر کرده در هر صورت وقت آن رسیده که اولیای دولت جداً در تهیه حفظ مصالح خود در موقع مذاکرات صلح باشند. نمره ۴، مهدی^۱

حاشیه:

- اداره تحریرات انگلیس این که سفارت لندن اشاره می‌کند وقت آن است که تهیه کار بشود خیلی جالب دقت است باید کمسیون تشکیلی داد و مشغول تهیه شد. پیشنهادی که دیروز گفتم زودتر حاضر نمایید که به هیئت وزرای عظام تقدیم شود.

۱. بایگانی اسناد وزارت امور خارجه، سال ۱۳۳۷ ه. ق، کارتن ۶۶، دوسیه ۲.

- اقدام شد.

- جواب داده شد.

- ضبط شود.

- ۱۱/۱۰/۱۸

شماره سند: ۲۲۳

فرستنده: وزارت امور خارجه

گیرنده: کارگزاری دره جز

موضوع: علایم سرحدی ایران و روس در خراسان

تاریخ: ۷ محرم ۱۳۳۷

نمره: ۲۴۶

دره جز - کارگزاری خارجه

رمز نمره ۳۴۵ ملاحظه، اگر تحقیقاً می دانید علایم سرحدی را جلو آورده اند؛ پرتکلی ترتیب داده، فردی بفرستید تا تعلیمات لازم به شما داده شود. ولی باید این مسئله را از روی نقشه جات سرحدی و با دقت کامل معین نمود که مزاحمتی تولید نشود. نمره. اعتلاء الملک.

حاشیه:

- رمز شد ۷ محرم ۱۳۳۷

- وارده عجالاً در اداره است.

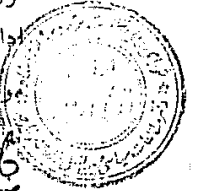
- ضبطی است.

۱۹ / ۱۰ / ۳۸

وزارت امور خارجه
اداره ریز دائره

شماره ۵ محرم ۳۷

بدست است ارفاقه درجه چهارم کتف با نام سرحدی
بفرستد تا با بله فرستد کتف مع جدول در نقشه نمره
لازم است این درجه در جدول کتف است بدین
نقشه پت شدن در درجه چهارم کتف در مع
در مع قیصر خان با این را در مع کتف پت
بدرجه در درجه کتف مع کتف مع کتف
بدرجه کتف با درجه کتف در مع کتف
نقشه کتف در مع کتف مع کتف مع کتف
در مع کتف در مع کتف مع کتف مع کتف

Handwritten notes and signatures on the right side of the document, including a signature at the bottom right.

وزارت امور خارجه اداره امور شماره ۱۳ محرم ۱۳۳۷ باک نویس کننده	نامه عمومی نامه خصوصی کارتن دوسیه ۸ ۹ ۲
--	---

سرخس و سرخس که در ترکمنستان
 ترکمنستان به نام سرخس
 برقی را از این جهت که در ترکمنستان
 سرخس و سرخس که در ترکمنستان

شماره سند: ۲۲۵

فرستنده: کارگزاری سرخس

گیرنده: وزارت امورخارجه

موضوع: قتل و غارت ایرانیان توسط بلشویکها در ترکستان (سواد)

تاریخ: ۲۰ محرم ۱۳۳۷

نمره: ۵۷

از سرخس

اخبار از ترکستان می رسد که به هرجا بلشویکها وارد می شوند ایرانیها را نیز قتل و غارت
 و فرار می نمایند. چند روز قبل شش نفر بلشویک را چند مالقان از تاجن سرخس می آورده،
 گماشته گان عزیزخان ترکمان تجسس آنها را تا نزدیک سرخس تعاقب نموده، مقتول کرده اند و در
 چند شب قبل تراکمه سرخس مالقانها و بعضی ارامنه را غارت و مقتول نموده، مالقان و ارامنه
 و بعضی تراکمه که ظاهراً به حکومت سرخس و مأمور انگلیس پناه آورده اند که از ما صاحبی
 کنید و تراکمه از ورود بلشویکها مخوف هستند و ایرانیها در سرخس امنیت ندارند و روز گذشته
 اشرار تراکمه جمع شده بودند که کلیه ایرانیها و مالقان و ارامنه و روسها را قتل و غارت نمایند.
 حکومت و مأمور انگلیس با صد و پنجاه سواره سرخس رفته همگی استقبال نموده و تراکمه
 آرام و مطیع شده و در دیوانخانه روس مسکن داده اند. امروز حکومت سرخس ایران آمده
 مطالب را به ایالت تلگراف نموده و انتظار تعلیمات را دارند و ثانیاً به سرخس روس عزیمت
 نمودند. نمره ۳۹۶ / ۱۴ محرم / ۱۳۳۷ آجودان حضوراً

حاشیه:

- اداره تحریرات روس

- فرمودند ضبط شود.

وزارت امور خارجه
اداره ریز دانه
مورخه ۲۰ محرم ۱۳۲۷
نمره ۵

درباره
دختران ترکستان بر سه جبهه بیروت و ولایت مینند در آنجا تا روز
قزوین و عازمت و دولت مینند خند روز قزوین نیز بقولت راجع به آن
نزد بختی بر خیز می آورده گشته است و در خراسان که گمان می کنند آنها را با
نزدیک بر خیزت قبیل نموده که در ده و در خیزت قزوین را که
مالکان و بعضی در آنجا عازمت و متول نموده مالکان و در آنجا
را که علاوه بر حکومت بر خیز و با مومنان سینه کورده در آنجا
و را که در روز ولایت و خوف است و ایرادها در آنجا
در روز گذشته در آنجا را که است نمودند که ایران و مالکان و در آنجا
در روز را در آنجا است خانه حکومت و در آنجا با صدور
بر خیزت است که استال نموده و را که در آنجا و در آنجا
روزی ممکن داده در آنجا حکومت بر خیز ایران آمده و در آنجا
به ایالت حکومت نموده و در آنجا است و در آنجا و در آنجا
در خیزت نموده ۱۳۹۶ ۱۳ محرم ۱۳۴۷
مخبرستان

شماره سند: ۲۲۶
فرستنده: اداره روس وزارت امور خارجه
گیرنده: وزارت امور خارجه
موضوع: علایم سرحدی ایران و روس در خراسان
تاریخ: ۲۱ محرم ۱۳۳۷
نمره: ۱۰۳

به مقام منبع وزارت جلیله امور خارجه دامت شوکت

خاطر مبارک از خرابی و انهدام علایم سرحدی بعضی از نقاط خاک خراسان قرین
استحضار است. در ماه رجب ۱۳۳۱ از کارگزاری کل خراسان شرحی راجع به این مسئله به
وزارت خارجه اشعار و سواد راپرت مشوش سیار تذکره را که تعمیر و نصب علایم سرحدی را
متذکر گردیده ارسال داشته اند که در دوسیه امر مضبوط است. از آن تاریخ بعید مکرر از کارگزاری
خراسان تلگرافاً لزوم تعمیر و نصب علایم سرحدی مخروبه به وزارت امور خارجه خاطر نشان
گردیده، وزارت خارجه هم مراتب را به وزارت جلیله داخله اشعار و تقاضای صدور تعلیمات
لازمه به ایالت خراسان نموده، در باب تأدیه مخارج هم از وزارت جلیله مالیه تقاضا شده است،
تعلیمات لازم به پیشکار مالیه خراسان بدهند. به هر حال ترتیبات مقدماتی این امر از قبیل
تعیین هیئت اعزامیه و قرار پرداخت مخارج آنها داده شده و این امر قریب به انجام می نمود که در
حمل سنه ۱۳۳۴ در زمان کابینه سپهسالار اعظم به ملاحظاتی که برخاطر حضرت اشرف مشهود
است این مسئله را مسکوت عنه گذاشته، همین طور که تعلیمات لازم به کارگزاری خراسان و
سایر مواقع مربوطه صادر گردید. در سنه ۱۳۳۵ باز بر طبق راپرتهای واصله از کارگزاریهای کل
خراسان و دره جز و کلات، دایر به خرابی و انهدام علایم سرحدی و لزوم مرمت و نصب آنها
گاه گاهی پاره [ای] اقدامات به عمل آمده؛ ولی تا کنون منتج به نتیجه مطلوبه نگردیده است. اینک

